

Dl Rámásetter Róbert

BUDAPEST

ELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej

Bismontetika leveleket nem fogadjuk el. — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Márton Ernő. Felelős szerkesztő Jankovics Ferenc. Bucaresti szerkesztő Károlyi Ernő, Strada Matei No. 6.

Vasárnap, 1935. január 27.

5695. EV. SEBAT 23.

XVIII. ÉVF. 21. SZÁM.

Taxa postata plátite in num. No. 224713/929.

10. Telefon: 9-77. Előf. Havonta 110, negyedév Disztér 2., I. em. évre 600, egészévre 12 fűldre: Havonta 2, né fűldre 12, egészévre 20 dotések díjazás szerin... KELET az erdélyi és bányászati zsidóság egyetlen politikai napilapja. Cikkjeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Göing Varsóban

A hitlerista Németországban mindenki mindenhez ért. A kancellár egyben birodalmi elnök, a propaganda miniszter egyben filmrendező és a porosz miniszterelnök egyben a birodalom külügyminiszteri teendőit is elláthatja. Ez a kiválóan képzett elitesapat munkában van. Göring ezuttal külügyminiszterkedik — Varsóba utazik, ahol a keleti paktummal szemben eddig elfoglalt lengyel-német álláspont revíziója kérdésére is tárgyalni fog. Milyen különös dolog az, hogy ezt az utat az egész pacifista és haladott közvélemény feszült izgalommal figyeli! A varsói zsidók a Göring látogatása fölértézték szinte undoruk kifejezésékként, most is, mint eddig minden hitlerista látogatásnál, lehuzott rolloval fogadják a sokoldalú tábornokot — de titokban azért imádkoznak, hogy vajha Göring és Beck tanácskozási megegyezéssel végződjenek! Ezelőtt egy évvel egész Európa meghökken: Lengyelországnak a német fronthon való lecsatlakozása ijesztő mértékben növelte a háborus veszedelmét. Most, az egy éves évfordulón, lényegesen megváltozott az európai helyzet képe. Az egész világ azon fáradozik, hogy a „békét” még legalább egy évtizeddel meghosszabbítsa. És a keleti paktum kérdésén ez el is dőlhet. Göring és Beck kezében van a helyzet kulcsa. Lehet, hogy Németország pillanatnyilag semmit sem akar kizsárolni a Népszövetségtől és hajlandó aláírni a keleti paktumot. És ebben az esetben a hitlerizmus legújabb famulusa, Lengyelország is bekapcsolódik a nagy és széles frontba, mely a béke védelmében fonódik össze. Így lesz Göringből, az egykori porosz kapitányból, a béke angyala. Ez az angyali tevékenység azonban nem kell, hogy megtevésszen senkit. Nehogy azt higgye valaki, hogy Németország az őszinte békevágytól vezettetve, akarja módosítani álláspontját a keleti paktum kérdésében. Egyelőre az a helyzet, hogy a francia-olasz és a közelgő francia-angol megegyezés, ezt megelőzőleg pedig a szovjeteknek az európai politikába való bekapcsolódása súlyos lecke a német imperiálista törekvések számára. A Japánnal való kacsintgatás sem használ a Harmadik Birodalomnak. Mert az angol imperiumnak ez a Japánhoz való kacsintgatás tulságosan az elevenére tapint és az angliai beavatkozás csaknem kizárólag ennek köszönhető. Göringet tehát nem azért küldte a Führer Varsóba, mert lelkét a világbéke szent gondolata hevíté. Hanem csak azért, mert eredménytelen háborúba Hitler nem ugrik be szívesen. De bármint is a küldetés oka: a célja békét hozhat és azért van az, hogy a békevágyó világ feszült érdeklődéssel tekint a látogatás elé...

Ügyvédek, joghallgatók és numerusz klauzus
A joghallgatók sztrájkja megszűnt abban a pillanatban, midőn Tatarescu miniszterelnök nem egészen kategorikus ígéretet tett a diákok követeléseinek teljesítését illetően. Miért volt szüksége a joghallgatóknak a legvégig eszköz, a sztrájk igénybevételére? A joghallgatók a jelenlegi ügyvédtörvény módosítását kérték, amely lehetővé teszi számukra, hogy doktorátus nélkül is beiratkozzanak az ügyvédi kamarába és három évi bojtárkodás helyett két év után önállóvá válhassanak magukat. Ez a törvény 1932-ből származik. A nemzeti parasztpárti parlament szavazta meg, amelynek többségét épűgy, mint az összes előző parlamentekben, ügyvédek alkották. Ügyvédek, akik a megszorító intézkedések törvénybe iktatásánál a joghallgatók tulságosan nagy számára, a jogászai foglalkozás tultengésére hivatkoztak, de egy kiost a maguk kasztjának érdekeit is véd-

Ujabb röpiratot ad ki a kormány a Skoda-ügyben a nemzeti parasztpárt ellen

A prefektusok értekezletén a miniszterek informálták a megyefőnököket teendőikről. Dinu Bratianu a Skoda-ügyről referált a prefektusoknak

Bucuresti-Bukarest, január 26. (Az Uj Kelet tud.) A prefektusok mai értekezletén megjelentek a mezőgazdasági kamarák elnökei, valamint a prefekturákban működő mezőgazdasági szolgálatok vezetői is. Először dr. Costinescu egészségügyi miniszter szólt fel, aki rámutatott az általános egészségügyi helyzetre. Az új költségvetési évben az állam fogja az összes megyei és községi egészségügyi terheket viselni, amit eddig a megyék és községek tettek. Egyedül a községi szülész nőket fogják fizetni a falvak. A miniszter ezután a járványokkal foglalkozott és utasításokat adott azok leküzdésére.

A szélsőségek elfojtása
Ezután Inculci belügyminiszter tartott rövid beszámolót a kormány eddigi tevékenységéről, majd rámutatott arra, hogy párhuzamosan a községi és megyei közigazgatási szolgálatokkal a belügyminiszteriumnak kötelessége fenntartani a rendet és csendet az országban, amire gondja is van, biztosítva a polgárok életét és vagyonát. Uralomrajöttünkkor a helyzet aggodalmakeltő volt: a szélsőséges áramlatok veszedelmes méreteket öltöttek. A harc ellenük nehéz volt és vezérünkkel kellett feloldozni annak oltárán. Sassu földművelésügyi miniszter tartott ex-ponézt ezután, majd a prefektusok a párt-helyiségekbe mentek, ahol Dinu Bratianu várta őket. A liberális párt elnöke a Skoda-ügyről tájékoztatta a prefektusokat. Rámutatott arra, hogy a nemzeti parasztpárt ezt az ügyet a liberális párt ellen akarta kihasz-

nálni, de a parlamenti vizsgálat nem tudott semmit sem bizonyítani. Vereséget jelentene számunkra, ha nem vállalnánk szolidaritást a vizsgálat eredményeivel, amit a Bentiou-féle jelentés képez és hogyha nem tennénk meg mindent kampányunk indokoltságának bizonyítására. A kamarában mikor a Bentiou-jelentés vitája sorra került, parlamenti tagjainknak kötelességük lesz határozott álláspontotra helyezkedni. És nem lesznek egyedül, mert más ellenzéki csoportok is csatlakozni fognak hozzánk. Azt híresztelik, hogy a semmitőszék nem hozhat a Bentiou-jelentéssel egyező határozatot, ez nem érdekel bennünket: a semmitőszék saját törvényei szerint dönt. Nekünk azonban szolidaritásunk kell lenniük és nem tününk el vereséget a Skoda-ügyben. Hogy a közvéleményt megfelelően előkészítsük, úgy határoztunk, hogy három részből álló röpiratot adunk ki. Az első fog a Skoda-ügyről foglalkozni, a második fel fogja vázolni, mit tett a liberális párt az ország felfegyverzésének érdekében és végül a harmadik részben rá fogunk mutatni, mit végeztek ebben az irányban a nemzeti parasztpártiak.

Ezután az ország fegyverkezésének problémájával foglalkozott Bratianu Dinu, megállapította, hogy gyáraink jól fel vannak szerelve és mindenféle hadianyagot tudnak gyártani, amire szükségünk van, kivéve a nehézfegyűket. A hadianyagrendeléseket legnagyobb részben e belföldi gyáraknak kell adni.

Nagy izgalom Prágában a Wormis ellen elkövetett hitlerista merénylet miatt

Prága, január 26. Wormis mérnök meggyilkolása óriási izgalmat keltett a cseh fővárosban. A nyomozás megállapította, hogy Wormist, aki valószínűleg a német határ mellett működő titkos rádióadóállomás vezetője volt, előbb el akarták rabolni és mert a terv nem sikerült, követték el ellene a merényletet. Azt is megállapították, hogy Ottó Strasszer, Hitler volt ellenfele és most emigráns ellenfele ellen is

követtek el hasonló merényletet. A cseh lapok a legnagyobb felháborodás hangján írnak arról, hogy Csehország területén mernek a hitleristák ilyen bürcselekményeket elkövetni. Tegnap este minisztertanács foglalkozott a kérdéssel, melyen Benes kijelentette, hogy kérték a német hatóságok közreműködését a tettes kézrekerítésére. A rendőrség elrendelte a német emigránsok fokozottabb őrzését.

ték a feltörő ifjúság konkurenciájával szemben. A statisztikai számok, amelyekre a törvény indokolása hivatkozott, megdöbbentően hatottak és meggyőzően érveltek. Románia a legtöbb analfabéta országa, egyuttal a leg több ügyvéd országa is. Paradox helyzet, amely csak annak az általános fejtelenségnek terhére írható, amely az oktatás és nevelés kérdését az elmúlt tizenöt esztendő alatt uralta. Lényegében mindenesetre egyszerű volt a kérdés: a diákok kevesebb erőfeszítés árán is gyorsabban akartak egy darab kenyérhez jutni és sztrájkba léptek. A másik oldalon szívósan védekezett és ugyancsak sztrájkjal fenyegetőzött az ügyvédek ugyancsak nem lekicsinylendő tábor.

A miniszterelnök diplomatikus ígérete pillanatnyilag lecsillapította a kedélyeket, de egy ígéret nyilván nem alkalmas arra, hogy megoldjon egy lényegében kizárólag szociális és gazdasági kérdést. De, ha a miniszterelnök, az igazságügy-miniszter és az egyetemközi tanács hiába törik fejüket egy méltányos megoldáson, a konstancai ügyvédi kamarában azonnal akadt egy zseniális koponya, aki Kolumbus tojásának egyszerűségével vetélkedő megoldást talált. Minden bajnak nem az általános válság az

oka, amely a megélhetési lehetőségeket az élet minden vonalán s különösképpen a szabad pályákon bedugaszolta, — hanem a „nemzetiségek”. Még pontosabban: a kisebbségek. Egészen világosan: a zsidók.

A zseniális nacionalistát a konstancai kamaráról Badralexének hívják. A neve után ítélve, nem valószínű, hogy Traian császár leszármazottja volna: sokkal inkább görög asszimiláns, aki éppen ezért, sőt kizárólag ezért érzi magát hivatottnak arra, hogy a román nacionalizmus nevében agitáljon. Badralexe ur kimondta a büvös ígét és másnap már visszhangzott tőle a bukaresti többoldali sajtó. Hogy ez eddig nem jutott eszükbe! Nyilvánvaló, hogy mindennek az átkozott nemzetiségek az okai. A szegény ügyvédi kamarák az utóbbi időben teljesen elvesztették etnikai jellegüket. A teendő világos: a numerusz klauzus bevezetése. Ettől majd megindulnak az üzletek, friss vér költözik a gazdasági élet ereibe s tágra nyílnak a lehetőségek az ifjú ügyvéd-generáció előtt.

Milyen egyszerű mindez — és milyen szomorú. Milyen szomorú és milyen vak. A joghallgatók szigorúan professzionális akciójához indult és numerusz klauzus akció lett belőle. Mint ahogyan ez a kérdés vetődik fel, valahányszor valakinek valamilyen sérelme akad ebben az országban.

A föld gyomra

Az emberek, akik azt hiszik, hogy miután az északi és déli sarkot nagyjában meghódítottuk, miután már az Atlanti óceánt és a Csendes óceán felét a levegőn áthidalták, miután a legmagasabb hegy kivételével a szárazföldnek majdnem minden részét ismerjük és óriási távcsövek segítségével a végtelen izzó is új fogalmaink vannak, hogy ezen felül már nincs világ, amit meg kellene hódítanunk. Pedig a kutatásnak még nagy és érintetlen területe van földünk belsejének kivizsgálása körül.

Földünk belsejének központja 6400 kilométer távolságban van a föld felületétől. A legkevésbé kézzel fogható elemet, a levegőt 16 ezer méter magasságban vizsgálták már ki, míg a föld „gyomrába” nem tudtak csak 1500 méter mélyre behatolni egyes, különösen mély bányákban. Legkipróbáltabb műszerekkel sem sikerült három kilométernél mélyebbre lehatolni a föld gyomrába. Legújában ugyanis Kaliforniában olaj után kutattak és ilyen módon sikerült ezt a mélységet elérni. 1904-ben és később 1919-ben sir Charles Persons, a gőzturbina föltalálója javaslatot tett arra, hogy fúrjanak a föld mélyébe legalább 15—20 km-ig, hogy meglehessen vizsgálni a bent elraktározott szikla és kőzetrétegeket. Azonfelül vizsgálják még meg azt is, vajjon a föld belső hőisége nem alkalmas-e arra, hogy új erőforrást szolgáltson a világnak.

Kaliforniában és Itáliában részben meg is fogadták sir Charles Persons tanácsát. A két országban azt a gőzt, amely a földalatti forrásokból föltáramlik, felhasználják kazánok és fűtőtestek melegítésére. 1924. augusztusában Londonban energia-világkonferenciát tartottak, amelyen fölmerült a terv, hogy a világ vezető államai egyesüljenek egy kísérleti bányászati vállalatára. E. W. Rice, a General Electric Company felügyelő bizottságának díszelnöke akkor többek között a következőket mondotta:

„Ilyen kísérlet költségei egészen jelentékteleneknek látszanak, ha meggondoljuk, hogy a föld ismeretlen erőinek a fölfedezése mekkora hasznot ígér az emberiség javára. Sokkal kevesebbe kerülne egy ilyen kutatás, mint akárcsak egyetlen hadihajó. A hiba ott van, hogy a népek még mindig nem nyerték vissza a tudományos kutatásban vett régi hitüket.”

Az ilyenformán a földgyomrába ásott társa egészen csodálatos kilátásokat nyithatna meg. Teljesen új és eddig ismeretlen közetek kerülhetnének felszínre és mindenképpen új tudományos szempontokat szolgálhatna a földrengés problémája körül. Bizonyára megtudnánk, mik az okai a föld vulkánikus működésének. Azonfelül mélyen fekvő és persze kiaknázatlan olajtelepeket fedezhetnénk fel. Egyáltalában fel lehetne deríteni az olajképződés rejtjét. Meglehetne magyarázni szigeteknek az emelkedését és süllyedését és sok geológiai probléma tisztázódna.

Valamikor az volt a tudományos felfogás is, hogy a föld centrumában tüzes folyadékok hőmpolyógnak. Ezt a felfogást már régen elvetették és a geológia tudósai egyöntetűen vallják, hogy a föld belsejében lévő masszsa, sokkal szilárdabb, mint földünk külső burkolata. A korszakok során, amikor a föld felső rétege megszilárdult, a nehezebb anyag, főleg a vas- és az ásványfélék és egyéb közetek a föld központja felé gravitáltak, míg a könnyebb közettömegeket felszorították a föld színének az irányába. Bizonyítja ezt az a tény is, hogy a hegytömegek sokkal alacsonyabb fajsúlyuk, mint a lapály sziklái.

ek

fajtiszta
BOROKAT
gyaszthat
al főtér 3
nyilkosság
aradon

január 25. (Az Uj...
ra délutáni órákban
a hír a városban,
közismert nagyváros-
levetette magát az
emeletéről. Azonnal
kórházba, ahol műtét-
re. Délután 4 óra-
az aggónia és 5 óra-
ott halált konstata-
lta.

or, még régi ismerő-
sét lát a Főtéren.
egkérte dr. Popescu-
ig felszalad az Apolló-
rgős elintéznivalója
akájában egy kis cé-
csupán ez volt ir-
ntéket. Jobb, ha el-
rott betűkből feltét-
tani, hogy férfi írta

leményt élenken fog-
on, milyen óka lehet-
a az anyagi jólétben

ncsállenség
adi vasuti
áson

január 25. (Az Uj
suti szerencsétlenség
aradi állomáson. Ptu-
nkás az egyik vagon
likor arra közeledett
munkájával elfoglalt
re a tolatómozdonyt,
ncsétlen embert, aki-
ballábát. Pluszár esz-
an terült el a pályán
tartózkodó vasuti
tségére. Azonnal be-
kórházba, ahol mű-
ajtja. A szerencsétle-
állapotban fekszik,
sához kevés remény

iszlákat
e egy bécsi
ban

ador.) A rendőrség
st tartott egy köz-
élyt őrizetbe vettek,
cióval gyanusitanak
ztattak. Legnagyobb
s jugoszlávokból áll.

s legjobb
védő fertőző
betegségeket
ellen

és Lapkötő R. F.
a Baran L. Pop 19.
9-77.

PRAT

A tudósok szerint a föld belseje épp úgy, mint a világűrűből származó meteorok vas, nikkal és hasonló anyagból állanak.

Tizenöt—husz kilométer mélységű tár-
nát megnyitni egyáltalán nem olyan nehéz,
mint ahogy hiszik. Ehhez nem kell bányát
nyitni, vagy embereket leküldeni a mély-
ségbe, hogy első kézből kapjon az ember
képet arról, ami ott lent található. A gyé-
mántfuró letud hatolni ezekbe a mélyse-
gbe és a kutató tudósok minden centi-
méternyi mélységről pontos képet tudnak
alkotni a földréteg összetételéről. Nincs az
a kemény tárgy, amin át ne hatolna ez a
zseniális furó-szerkezet. Ujabb időben tud-
valevő új olaj- és ásványvegyőket keresnek
gyémántfurók segítségével, amelyeket hid-
raulikus nyomással küldenek a föld mé-
lyébe. 2—9 méteres teljesítmény után a
furót kihúzzák a lyukból és mindazt az
anyagot, amit a furó felszedett, azonnal
mikroszkopikus vizsgálat alá veszik.

Szakemberek már meg is konstruáltak
ezt a furókészüléket, amellyel le lehetne
hatolni 16—20 ezer méter mélységbe. Az
újfajta furót egy elektromos motor hajtja
a föld mélyébe. Ezekhez már nem e régi
rendszerű gyémántszilánkokat alkalmaz-
nák, hanem a fekete gyémántokat, az úgy-
nevezett „carbonadost” amelyet Brazília
Bahia államában találtak.

Kétségtelen, hogy a föld belsejének ki-
kutatása nem olyan nagy erőfeszítést
igénylő teljesítmény, mint az óceánok,
vagy a földcsarkok átrepülése volt. Haszna
azonban összehasonlíthatatlanul kilátásos-
sabb.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, január 27.

Bukarest. 11.30: Prédikáció. 11.45: Egy-
házi előadás. 12: Egyházi zene. 12.30: Rádió-
zenekar. 13.30: Hírek. 13.30: Román zene.
14: Hírek. 14.20: Fania Luca zenekara. —
17: Előadás. 17.15: Román népzene grammo-
fonon. 17.30: Heti szemle. 17.45: Földműves
újság. 18: Marcu-zenekar. 19: Időjárásjelentés.
19.15: Marcu-zenekar. 20: Előadás. 20.20:
Lemezek. 20.45: Színházi előadás. —
21.30: Rádiózenekar. Stotescu énekel. 22:
Előadás. 22.15: Operett. 23: Hírek. 23.25:
Szórakoztató zene lemezek.

Budapest. 10.15: Hírek. 11: Istentisztelet.
12.15: Unitárius istentisztelet. 13.20: Hírek.
13.30: Rendőrzene. 15: Lemezek. 16: Elő-
adás földművelőknek. 16.50: Nagy Béla zongor-
ozik. 17.30: Csevegés. 18: Szalonzenekar.
19.10: Előadás. 19.30: Férfitörzs. 20.30: Cse-
vegés. 21: Az Operaház zenekarának operett-
estje. 22.30: Sport hírek. 22.50: Cigányzene.
24: Szalonkvintett. 1.05: Hírek.

Bécs. 12.45: Mozart-hangverseny. — 21:
Schipper Emil kamarazeneke énekel.
Brüsszel. (Flamand). 23: Csajkovszky
hangverseny.

Berlin. 22.30: Mesterhangverseny. Közre-
működik Luise Wüller énekeső.
Droitwich. 19.30: Kamarazene.
Rádío, Párizs. 22: Szép Heéna, Offenbach
operettje.

Hilversum. 21.55: Szimfonikus hangver-
seny, Fred Géza zongorázik.
Milánó. 21.45: Nerone, Mascagni új operá-
jának közvetítése a Scalaból.

Róma. 21.45: A nürnbergi baba, Asam
operája. A szép Galahéa, Suppé operája.
Ljubljana. 21.10: Operáriák zenekari ki-
sérlettel.

Stockholm. 22.15: Ének, hegedű, zongora.
23: Budapest-kvartett.
Beromünster. 19.50: Kovács Dezső magyar
dalokat énekel grammofonon.

Pozsony. 19: „Ády meghal”, emléktűnnp
Ády Endre halálának évfordulóján.

Hétfő, január 28.

Bukarest. 13: Vizállás. 13.05: Lemezek. —
14.15: Hírek. 14.40: Lemezek. 18: Előadás
Beethovenről. 18.15: A Zenebarátok kvartettje.
18.50: Dorothy Humpreys énekel. 19.15:
Időjárás hírek. 19.30: Rádiózenekar. 20: Elő-
adás. 21.05: Kamarazene. 21.35: Mircea I. Lázár
énekel. 22.15: Kétzongorás-jazz. 23: Hírek.
23.15: Éttermi zene.

Budapest. 13.05: Hangverseny. 13.30: Hi-
rek. 14.20: Pontos idő. 14.30: Szalonzenekar.
15.40: Piaci árak. 17.10: Ifjúsági rádió. —
17.45: Pontos idő. 18: Csevegés. 18.30: Leme-
zek. 19.15: Filharmónikus hangverseny. —
23.10: Hírek. 23.30: Jazz. 24.15: Cigányzene.
1.05: Hírek.

Select, Mozgó
CELLINI, a szerelem mestere
világhírű szobrász szerelmi kalandokkal teli életét mutatja be e film. Főszerepek-
ben: **FREDERICH MARCH, CONSTANCE BENNETT, FAY WRAY.**
Következő film: **A BROADWAY TITKAI**
csodás rendezésű film, izgalmas tartalommal. Főszerepekben: **CONSTANCE CUM-
MING.** A filmet **ABE LYMAN** jazz-zemekara kíséri.

Suciu balázsfalvai görögkatolikus érsek halála

Országszerte gyászolják az erdélyi románság szellemi vezérét

Blaž-Balázsfalva, január 26. Tegnap éj-
jel 11 órakor terjedt el Balázsfalván az a
hír, hogy Vasile Suciu érsek meghalt. Az
érsek már napok óta gyengélkedik, azon-
ban csak könnyebb lefolyású szívbetegségei
voltak. Tegnap az érsek még a rendes mun-
káját is el tudta végezni. Este 9 óra után
azonban kissé rosszabbul érezte magát és vé-
letlenül a mitropolian levő háziorvosa, dr.
Virgol Baican nem talált semmi okot aggod-
alomra. Az érsek ennek ellenére felvette
a halotti szentségeket is, ami után egyre
rosszabbul lett és este 11 órakor elhunyt.

Suciu érsek a háborúelőtti Erdély ro-
mánságának kimagasló egyénisége volt,
aki papi tevékenységén kívül a politikai
életben is jelentős szerepet játszott, amár
soha politikai fórumokon nem szerepelt. A
románság nemzetiségi harcában kétsége-
tlenül a legtisztelendőbb szerepet vitte
és az utóbbi évek során megjelent memo-
árok részletesen is ismertették Tisza Ist-
vánt és az utána következő magyar kor-
mányokkal folytatott tárgyalásait. Halá-
lával a régi generáció liberális gondolko-
dású szellemi vezetőinek egyike hunyt el.

A kolozsvári ügyvédek állást- foglaltak a joghallgatók akciója ellen

A kolozsvári kamara határozata

Cluj-Kolozsvár, január 26. (Az Uj Kelet
tud.) A Romania Noua jelentése szerint fel-
tűntésteltő manifesztum hagyta el néhány
nappal ezelőtt a sajtót Kolozsváron. A ko-
lozsvári egyetem diákjainak egy csoportja
bocsátotta ki a felhívást, melyben a diákság
szolidaritásnak mondja magát Maniuval, a
kormányos programjával és a gazdasági éle-
tet reorganizáló terveivel. A manifesztumnak
azért van különös jelentősége, mert ugyan-
akkor jelenik meg, midőn magában a nem-
zeti parasztpártban éles támadások hangza-
nak el Maniu ellen. A manifesztum aláháng-
sulyozza, hogy az ország romboló hatású
belső zavarak előtt áll és az általános tájé-
koztatásban egyetlen politikusi emelkedik
ki, aki a nagy alkotások és az alkotmányos
szabadság vonalán mozog. A diákság csat-

lakozik az alkotmányos élet visszaállításának
nagy akciójához és kemény harcossá marad
ennek a gondolatnak.

Ezután a felhívás Maniu gazdasági terveit
vázolja fel pár sorban és hangsúlyozza, hogy
az irányított gazdaság az egyetlen kivezető
út a mai krízisből és ez ellen csak azok til-
takoznak, akik bizonyos vállalatok igazgató-
sági tagságával ezt a programot nem tartják
összeegyeztethetőnek. „Magunk mellé hívjuk
az egész nemzetet — írja a manifesztum. —
Fiatalságunk törhetetlen lelkesedése és elánja
álljon Iuliu Maniu legyőzhetetlen elveinek
szolgálatában. Éljen Maniu Gyula, éljen a sza-
bad Románia!”

A manifesztumot több mint száz diák írta
alá.

Uj technikával

a vegytisztítás
Czinknél nem drágább,
csak jobb, mint bárhol.

A kolozsvári egyetem diákjai csatlakoznak Maniu alkotmányos harcához

A diákság manifesztuma Maniu alkotmányos és gazdasági programjának
védelmében

Cluj-Kolozsvár, január 26. (Az Uj Kelet
tud.) Tegnap délután a kolozsvári ügyvédi
kamara ülést tartott, amelyen a joghallga-
tók sztrájkjával és a diákság követeléseivel
foglalkozott. Az ülésen Alexandru
Dragomir kamarai dékán elnökölt, aki be-
vezetőjében kijelentette, hogy az ügyvédek
és joghallgatók között a bojtárkadási idő
és az ügyvédi vizsga kérdésében vannak
ellentétek. A maga részéről kijelentette,
hogy az ügyvédi kar az ügyvédbojtárok
anyagi helyzetének feljavítását ószintén
akarja, ecébből azonban konkrét megoldá-
sokat kell találnia. Dr. Tolciu ügyvéd szer-
int nem megengedhető, hogy a diákság
erőszakos eszközökkel akarja kényszeríteni
a felsőbb iskolai hatóságokat a törvény
megváltoztatására annál is inkább, mert a
diákok, amikor beiratkoztak az egyetemre,
már ismerték a törvény elírásait, és már
akkor alá kellett véség magukat annak.

Dr. Spataru Vasile a bojtárok nevében
jelentette ki, hogy a diákok követelése
indokoltak. A bojtárkadási időnek három
évről két évre való leszállítása csak abban

az esetben fogadható el, ha az egyetem
több súlyt helyez a gyakorlati ismeretekre.
A diákok elégtelenségét hibásan fordít-
ják az ügyvédi törvény ellen. Sokkal bü-
nösebb az egyetemi tanrendszer, mely
anarchisztikus tradíciók alapján, nem a
mai idők szemlélésében neveli az ifjúságot.
A régi teóriák helyett a diákság szellemi
és szónoki kiképzésére kellene fektetni a
főszűrt. Fáradt és jogi szempontból nem
teljesen kiforrott emberek helyett a fakul-
tások is praktikus szempontból kiképzett
embereket bocsátanak ki az életbe. Ezek
után az ügyvédi kamara határozatot hoz-
zott, mely a diákkövetelések ellen foglal
állást. Ez a határozat azonban lényegesen
enyhébb, mint amelyet az ország többi ka-
marái hoztak ebben a kérdésben.

ANTON ROSENZWEIG
zsidó könyvkereskedés — ספרים ומגזינים
Cluj, Piața Mihai Viteazul 37.

Brandusa ezredes tragédiája

Brandusa kolozsvári ezredes megröndít
sorsa mögött egy világ lelkiismeretének
sötét árnyéka vonul el, árnyék, amelyre
csodálkozással dermedünk. Lehet-e, kér-
dezzük, hogy a közel két évtizede zajlott
világháború ma is szedje előzatát? Mert
a kiváló jogász katona kezébe azok a fan-
tómok adták a fegyvert, amelyek 1914-től
1918-ig a lelkiismeretet képviselték.

Az ezredes egyik rokona közléseiből de-
rült ki, mi volt a tragédia hátterében. Se-
bastian Brandusa a világháború kitörése-
kor az osztrák-magyar hadseregben szol-
gált és mint hadbíró-örnagy a szerb had-
színtérré vonult, ahol az első időben nap-
ról-napra hozták a halálos ítéleteket. A
gyors bírósági eljárás nem nagy érvé-
nyesülést enged az igazságnak, sokszor
semmit. Kegyetlen gép ilyenkor az igaz-
ságszolgáltatás; magába öröl nem egyszer
ártatlanokat és ha a bíró nemcsak a gép
eszköze, hanem érző, egész ember, mint
Brandusa Sebastian, akkor új tragédiák
csirája virul egy nemes lélekben.

„Naponta akasztottunk — mondotta az
ezredes — és fejszékkel parancsra nem egy-
szer kellett a halálos ítélet kihirdetése után
személyesen is jelen lennem a kivégzése-
nél. A háború nem ismert kíméletet... a
katonai törvénykönyv diktált és mi csak
paragrafusok voltunk benne.

Nem tudom elfelejteni soha azokat a
felakasztott embereket... ma is látom
őket, amint halálraérett szemükkel rám-
néztek... ezek az arcok mindig kísérténi
fognak.”

Ezek a vészterhes szavak döbbenetes
mementói a háborúnak, a háborús jogszol-
gáltatásnak és általában a mások fölött
való itélkezés tragikus fontosságának.
Brandusa ezredes halála ébressze föl mind-
azok lelkiismeretét, akik még ma is a há-
borút megoldásnak tekintik.

Teljesen új alapokra fektetik a Jewish Agency pénzügyeit

Sieff angliai zsidó pénzügyi szakértő
javaslatai a Jewish Agency pénzügyi
reformjára

Jeruzsálem, január 26. Megirta az Uj
Kelet, hogy Londonból Jeruzsálemba ér-
kezett Israel Sieff, az ismert angol cionista
vezető személyiség, aki mint pénzügyi
kapacitás, befolyásos szerepet tölt be az
angol gazdasági életben és akinek szakvé-
leményét gyakran veszik igénybe az angol
pénzügyi körök. Az is ismeretes, hogy Is-
rael Sieffnek oroszlanrésze volt a Jewish
Agency legutóbbi nemzetközi kölcsönének
perfektuálásában.

Sieff és felesége tisztelőre, aki a Wizo-
mozgalom egyik vezetője, fogadóestét
rendeztek Jeruzsálemban a zsidó testüle-
tek, melyen a palesztinai zsidó közélet ösz-
szes vezető személyiségei megjelentek. A
fogadóestélyen Sieff nagyjelentőségű beszé-
det tartott, amelyben kifejtette, hogy a
Zsidó Nemzeti Otthon felépítéséért felelős
zsidó intézmények számára lehetővé kell
tenni, hogy szabadon, békésen és nyugod-
tan vigyék keresztül műviket. Szorosan
korrinálni kell a Keren Hajeszod, a Ke-
ren Kajemet és az Anglo Palesztine Bank
munkáját a Jewish Agency irányítása
alatt, ennek a koordinációnak a rendsze-
re kell, hogy legyen a Jewish Agency nagy
pénzügyi reformjának az alapja. A cionista
munka hitele sohasem volt oly nagy,
mint ma. Sieff ezután bejelentette, hogy a
Keren Hajeszod kölcsön lebonyolítása után
Londonban előkészületek folynak egy ha-
sonló pénzügyi tranzakció lebonyolítására
irányában a Keren Hajeszod javára, és a
Keren Hajeszod részére felvett kölcsön-
nél is nagyobb összegről van szó. Ezen köl-
csönök lebonyolításával sikerülni fog lik-
vidálni a régi adósságokat és egy új, nagy-
szabású kolonizációs munka számára sza-
baddá tenni az utat.

Hindenburg ked-
ga előtt. 1916-ban a
vert hadsereg vezér-
ben második hivata-
szakában kellett is-
nehezebb éveit és
nyában élte át. M
többiek már embe-
mozgásba hozták a
csisa lett. Ennyi
érdem-számba meg-
Két ember: Ra-
szelleme és türelm
gyottságból ismét v
got a nemzetek tá-
keresztül pária vo-
lyel minden kapcs-
amelyet a kongress
most már a Népsz-
A szegénység és az
Ts a németek, akik
gok voltak, ha az
ismét jól érezni ma
az országba. Mihe-
tak, éppoly kevéssé
saság, mint annak
„Me

Hindenburg azon-
nyázásba. Bár a n
felelős kancellár e
kineveznie, máris v
viselőt miniszteri t
ni, holott Gräfe az
Nemzetvédelmi kén-
totta fenn a dönté-
dött a külföldi kö-
jogai fölött. Ezek
ő barátainak és os-
rülhettek ki. S mit
multban, most sem
inte minden rendes

A miniszterek
monarcha szerepét
elnököt következt
lernek” szólította,
rában a vezérkari
gokban viszont ki-
ságot. A vadászati
előtt vadászati eng-
ért és hogy szükség
magamat”. Akár
jó királyok, óvako-
egy szarvast, amel-
ő vadászterületen
kem, mint bírodal-
a törvényt a legk
nem.”

Vél-
Söt mi több, ha
arra is, hogy felá-
mesternek a nagy
háboruban elutasí-
val Goetheról is
következő szavak-
— Ugyan, hogy

Nem lesz több
AV
G
pengé
Nem igazítja a
Képviselői let
Bucuresti, Ca

EMIL LUDWIG:

HINDENBURG UTJA A CSÁSZÁRTÓL HITLERIG

IV.

Hindenburg megmenti II. Vilmos vagyonát

Hindenburg kedvező helyzetet talált maga előtt. 1916-ban egy végérvényesen megvert hadsereg vezényletét vette át, de 1925-ben második hivatalát a felfelé ívelés korszakában kellett irányítania. A béke legnehezebb éveit és következményeit magányában élte át. Most, amikor előlépett, a többiek már emberfölötti erőfeszítésekkel mozgásba hozták a szekeret, amelynek kocsi lett. Ennyi szerencse már csaknem érdem-számba megy.

Két ember: Rathenau és Stresemann szelleme és türelme a teljes magárahagyottságból ismét visszavitték Németországot a nemzetek társadalmába. Ha öt éven keresztül pária volt Németország, amelyet minden kapcsolatot megszakítottak és amelyet a kongresszusokról is kizártak, most már a Népszövetség küszöbén állott. A szegénység és az infláció évei elmúltak. És a németek, akik Vilmos alatt is boldogok voltak, ha az üzlecek mentek, kezdtek ismét jól érezni magukat, amióta pénz jött az országba. Mihelyt ismét keresni tudtak, éppoly kevéssé zavarta őket a köztársaság, mint annakidején a császárság.

„Mein Reichskanzler“

Hindenburg azonnal beavatkozott a kormányzásba. Bár a minisztereket az egyedül felelős kancellár előterjesztésére kellett kineveznie, máris vonakodott Gräfe képviselői miniszteri tárcájában megerősíteni, holott Gräfe az ő pártjához tartozott. Nemzetvédelmi kérdésekben magának tartotta fenn a döntést és féltékenyen örködött a külföldi követek kinevezését illető jogai fölött. Ezek a továbbiakban csak az ő barátainak és osztályának köréből kerülhettek ki. S minthogy a nemzet akár a múltban, most sem törődött semmivel, eleinte minden rendesen ment.

A miniszterekkel szemben a feltétlen monarcha szerepét játszotta. A miniszterelnököt következetesen „mein Reichskanzlernek“ szólította, mint főparancsnok korában a vezérkari főnökét. Népszerű dolgokban viszont kihangsúlyozta pártatlanságát. A vadászaton felmutatta az erdész előtt vadászati engedélyét. „A rend kedvéért és hogy szükség esetén igazolni tudjam magamat“. Akár az iskoláskönyvek-beli jó királyok, óvakodott attól, hogy leléjjen egy szarvast, amely néhány méternyire az ő vadászterületén kívül állott. Mert: „Nekem, mint birodalmi elnöknek, nem szabad a törvényt a legkevésbé sem megsértenem.“

Véleménye Goetheról

Sőt mi több, hajlandónak mutatkozott arra is, hogy feláldozza magát Liebermann mesternek a nagy zsidó festőnek, akit a háboruban elutasított. Az ülések alkalmával Goetheról is kifejtette véleményét a következő szavakkal:

— Ugyan, hagyjon békén már Goethe-

vel. Kozmopolita volt — és aztán az örökös asszony-historiái!

Igy bizonyította be az egyszerű erdész és a festőművész előtt, aki az uniformison lévő gombokat és a rendjeleket sem tudta rendesen megrajzolni, hogy ő most a pártok fölött áll, tehát szigorúan az alkotmány értelmében uralkodik. Soha még államfő a történelemben nem beszélt annyit alkotmányhűségéről, mint Hindenburg. Ha már egy nép-állam kommandírozásáról volt szó, Hindenburg meg akarta adni a népek is az ő jogait, bár elnökségének kilenc esztendeje alatt éppoly kevéssé látta a népet, mint a háború négy évében. Szociális érzéseinek még sem mulasztotta el külügyminisztere előtt kifejezést adni:

A junker szociálpolitikája

— A külföldi követségeken olyan emberekre is szükségünk volna, akik a néppel szoros kapcsolatban élnek és annak kívánóságait pontosan ismerik. Nagybirtokosok, nagyiparosok és nagykereskedők is kellenek oda.

Ennyire szorosnak látta a három osztálynak, illetőleg foglalkozásnak a néppel való egybeforrását. Érintetlenül megőrizte a junker gondolat- és érzésvilágát, amelyben egy életen keresztül nevelkedett. És a huszadik század szociális harcait ilyen eszközökkel akarta elintézni — akár a husz éves Hindenburg, aki annakidején arról álmodott, vajha a Teremtő minden munkást gyermekkel áldana meg és kertesekét is adna hozzá.

Nem, igazán nem lehetett panaszkodni

A Hohenzollern-család „végkielégítése“

Ugyanezekben a napokban az elnök, ugyancsak a régi zászlóra való tekintettel, más formában is megkerülte az alkotmányt. Királya pénzt követelt. Azért sörölt II. Vilmos huszonöt éven keresztül a trónra lépte alkalmával duplájára emelt fizetésével, hogy ez az átkozott köztársaság elvegye vagyonát? Igaz ugyan, hogy a Hohenzollernek összes javaikat a néptől kapták és a népek rendszerint visszavesszik száműzött királyaitól azt, amit ezek őseikkel együtt kiperéselték belőlük. II. Vilmosnak a milliókért való alkudozásai sokat ártottak a királyság gondolatának. Ez, azután második házassága s végül az a tény, hogy memoárjait Németország egykori ellenségeinek adta el, egyszerűen mindenkorra kizárta látszólag a visszatérés lehetőségét.

Most 12 millió német népszavazás útján követelte a királyi vagyonok kisajátítását. Hindenburg feltette magának a kérdést, hogy ő, mint császári feldmarsall, tétlenül maradhat-e, ha az alkotmány meg is tiltja számára a beavatkozást. Egy régi junker barátjával beszélt meg a dolgot, aki most is a császár lelkes előharcosa volt. A megbeszélés eredménye egy magánlevél, amelyet Hindenburg a barátjához intézett s amely a következőképpen szólt:

„Közölni akarom önnek azt a személyes véleményemet, hogy teljes mértékben osztom az Ön által kifejtett aggodalmakat. Felesleges bővebben rámutatnom arra, hogy én, aki életemet a porosz királyok és német császárok szolgálatában töltöttem el, ezt a népszavazást nagy igazságtalanságnak és nagy halálanságnak tartom, a hagyományos érzések sajnálatos hiányának. Meggon-

derre az államformára. Ezek a miniszterek egytől-egyig becsületes emberek, semmi sztrájk és a Reichswehrben fegyelem és engedelmesség. Egy új eljenzési formát is vezetnek be. Nehogy a köztársaságot kelljen dicőíteni, a hivatalos felköszöntők a következőképpen végződnek: „Eljen a német köztársaságban egyesült német nép!“

Az átkozott zászló

Az átalakítás könnyen ment, csak ezt az átkozott zászlót ne látta volna mindig maga előtt, valahányszor parkjában sétált, vagy a szárnyas-kiállítás megnyitására ment! Alig egy évvel hivatalba lépte után, hozzányult ehhez a kérdéshez is, amely annyira ingerelte s a következőket írta a birodalmi kancellárnak:

„Mi sem áll tőlem távolabb, mint az alkotmány által meghatározott nemzeti színek eltávolítása. De az a legbensőbb kívánságom, hogy belátható időn belül alkotmányos uton olyan középutat teremtsünk, amely a jelenlegi Németországnak és céljainak megfelelő és ugyanakkor visszatükrözi a birodalom történelmi útját is.“

A németek ugyanis, különösen az amerikaiak, az ő régi zászlójuk után sóvárogtak. Miközben ezek odakiáltottak régi köztársaság összes szabadságait élvezték, szíviük romantikus vágyaiban az ő régi színeik és a régi királyuk után vágyódtak. Hindenburg kívánságára meg kellett találni a kiutat: az Európán kívüli követségeken és konzulátusokon mátló fogva mindkét zászló lengeni fog, a régi és az új is.

dolandó előtervést látok benne a jogállam felfogása ellen, amelynek legmélyebb szükségessége a törvény és a törvényileg elismert magántulajdon tisztelete. Hamarosan lejtőre kerülhetünk, ha egy a szanvedélyek által irányított népszavazás lehetővé tenné alkotmányosan elismert magántulajdonok kisajátítását. Eppen ezért remélem, hogy polgártársaink a döntésnél figyelembe fogják venni ezt a megfontolást.“

A nemtelen szocialisták

A köztársaság másnap az összes felragaszokról olvashatta elnökének tollából a királyságnak ezt a magán-apológiáját. Mit tehetett Hindenburg, barátainak ilyen indiszkrétciója ellen? A németek megtudták, hogyan gondolkozik a legfőbb tekintély az ő hálátlan és feizigult szándékaik felől. S vajjon nem hagyta-e magukat szívesen visszafütyülni, ha a kellelénél néhány lépéssel tovább merészkedtek a szabadság földjére? Hogyan? A mi jó királyunkat, aki az emlékezetes novemberi napon mégis csak egy jobb békéért áldozta fel magát, őt akinek elődei oly nagyra tették bennünket, engedhetjük most szenvedni és nyomorogni?

Es bár tizenégy millió német szavazott a kisajátítás mellett, a többség elvetette ezt a gondolatot és a végső szavazás eredménye képpen a Hohenzollernek azon kívül, amit 1919-ben középpénzben kaptak, negyedmillió hold földhöz, számos kastélyhoz és 15 millió aranymárka készpénzhez jutottak. A szocialisták, mint a köztársaság hordozói, kissé zsenitrozták magukat, a nyilt parla-

menti ülésen színt vallani és ezért tartózkodtak a szavazástól. Abban a kérdésben, hogy vajjon a császár és király megérdemli-e mindazt, amit nem érdemel meg, nem volt véleményük. Ebben a kérdésben is némtelenek maradtak.

Hindenburg, mint minden öreg ember, inkább a múltat védte, mint a jövőt, pláne, hogy a múlt oly ragyogó volt. Minduntalan közbelépett, valahányszor zászlóról s fejedelmi vagyonokról volt szó. A birodalom jövőjét illetően miniszterei bízta az állásfoglalást. Gondolt-e ő komolyan a revánis előkészítésére? Fel lehetett komolyan tételen róla, aki az összeomlást oly könnyen élte át és egy egész életen át nyugalom után vágyott, hogy nyolcvan évével ismét hadba vonul? Hindenburg készséggel tette magáévá miniszterének békepolitikáját és soha külpolitikai kérdésekben nem avatkozott be, míg a belpolitika ügyeit kilenc éven keresztül állandóan keverte. Ha az ő dicsőséges múltjának személyeit és szimbólumait nem bántják, úgy tőle akár európai módra is kormányozhattak a kormányok.

Hindenburg és Stresemann

Stresemann szemmel láthatólag hatott az öreg urra. Egy nacionalistát látott Hindenburg maga előtt, aki az összeomlásból megtanulta, hogy lépésről-lépésre, fokozatosan kell előre haladni, míg a lehetetlen békeszerződés önmagától omlik össze. Azt aligha értette meg Hindenburg, hogy Stresemann személyében azon kevés németek egyike áll előtte, aki snájdig poroszról gondolkodó világpolgárrá igyekezett felfejlődni. Egy amerikai újságíró előtt ezeket mondat- ta az öreg ur:

— Jelenét és nemzeti becsületét egyetlen nép sem fogja valaha is döntőbíráskodásai eljárásoknak alávetni, amelynek ereiben csöpp férfi vér és becsület van.

Két költő és két nép

Ezek a nézetek uralkodtak a Hindenburg palotában, mialatt két házzal lejjebb Stresemannak az egész külügyi hivattal, egész pártjával és a németek feivel szemben sokkal keservesebb harcot kellett vívnia a Népszövetségbe való belépésért, mint Briand ellen. Amit Stresemann néhány hónappal Hindenburg megválasztása után Locarnóban kivivott, annyira meglepő volt, hogy az csak előző ténykedések gyümölcseként magyarázható meg. Rathenau volt az előkészítő, aki ellen Stresemann éveken keresztül harcolt és akinek politikáját most folytatta. Ez volt az ideges Franciaország első megnyugvása, a jogeszmé megerősítése, ez volt Európa első, nagy megkönnyebbülése. S amidőn egy évvel később Németország- nak a Népszövetségbe való belépése alkal- mával ötven nép gyülekezetében ismét világ polgári szavak hangzottak el német állam- férfitől ajkáról, — amikor Thoiryban Briand és Stresemann mint két európer szólt egymáshoz, a világ legjobb szellemei egy új korszak beköszöntését látták elkövetkez- ni. Csak két évvel később ismerte fel a vil- ág, hogy Thoiryban csak két költő értette meg egymást. Az egyik közülük a hatalmas örületből való belső kigyógyulását egész nemzetére érvényesnek érezte és ezt az önszuggesszót tovább adta francia partne- rének, a másik álmodónak addig, amíg Bri- and is elhítte, hogy a megváltozott Strese- mann: a megváltozott Németország.

Hindenburg aláírta a szerződéseket. Bará- tai, akik azért választották meg, hogy elő- készítse a revánis-gondolatot, megborzadva néztek kiválasztottjukra. Belépni a Népszö- vetségbe! Lemondani Elzász-Lotharingáról! És a végén ez a franciáktól megvesztegetett Stresemann még Goethét is idézni merre az egybegyült népek előtt. Ez már több volt a soknál. Az eddigi kolációs kormányból azonnal kiléptek az Elbe és Oder jenkerei. Litzmann tábornok, Hindenburg egykori is- kolatársa, röpiratot ír ellene. Súlyos csapá- sok ezek egy olyan ember számára, aki éle- tét a maga osztályához tartozók között töl- tötötte el, soha mással nem érintkezett. Ma- ga Bismarck is elhomályosult egy hasonló helyzetben. De Hindenburg, midőn megvá- lasztás után pár hónappal választói, barátai és rokoni elhagyták, nem kereshetett mene- déket egy királynál, mint egykor Bismarck itt kezdődik a nagy jellem-próba: vajjon lesz-e benne kitartás? Tud-e, az ő korában és előítéleteivel olyan belső változáson ke- resztül menni, mint az ötven éves meszáros- fiu: Stresemann?

Hindenburg gyorsan határozott. Dacolni fog: azoknak ellenségeivel paktál, akik őt megválasztották. Ez az öreg ur sötét bosz- szuja. Elnöki működésében kétszer, két- irányban is alkalma nyílt ezt a bosszút gyakorolni.

35. JANUÁR 27.

a ezredes édiája

ari ezredes megrendítő világ lelkiismeretének el, árnyék, amelyre medünk. Lehet-e, kér- el két évtizede zajlott szedje áldozatát? Mert ona kezébe azok a fan- vert, amelyek 1914-től tet képviselték.

rokona közléseiből de- agédia háttérben. Se- világháború kitörése- yar hadseregben szol- ro-örnagya a szerb had- el az első időben nap- halálos ítéleteket. A eljárás nem nagy érvé- igazságnak, sokszor gép ilyenkor az igaz- gába öröl nem egyszer a bíró nemcsak a gép, egész ember, mint a, akkor új tragédiák emes lélekben.

ottunk — mondotta az ob parancsra nem egy- s ítélet kihirdetése után lennem a kivégzések- ismert kíméletet... a yviktált és mi csak nk benne.

elejteni soha azokat a reket... ma is látom rémült szemükkel rám- arcok mindig kísérteni

es szavak döbbenetes nak, a háborús jogszol- alában a mások fölött nagikus fontosságának. alála ébressze föl mind- akik még ma is a há- tekintik.

uj alapokra Jewish Agency ügyeit

b pénzügyi szakértő Jewish Agency pénzügyi ormjára

ár 26. Megírta az Uj onból Jeruzsálembé ér- az ismert angol cionis- s, aki mint pénzügyi os szerepet tölt be az etben és akinek szakvé- veszik igénybe az angol is ismeretes, hogy Is- lánrésze volt a Jewish nemzetközi kölcsönének

tiszteletére, aki a Wizo- zetőnöje, fogadástét- emben a zsidó testüle- sztinai zsidó közélet ész- ységei megjelentek. A f nagyjelentőségi beszé- en kifejtette, hogy a on felépítéséért felelős számára lehetővé kell on, békésen és nyugod- til műviket. Szorosan Keren Hajeszd, a Ke- Anglo Palesztine Bank Agency irányítása ordinációnak a rendsze- ak az alapja. A cionis- phasem volt oly nagy- nán bejelentette, hogy a leszőn lebonyolítása után ületek folynak egy ha- nzkáció lebonyolítására. Hajeszd javára, és a észére felvett kölcsön- egről van szó. Ezen köl- ágokat és egy új, nagy- s munka számára sza-

Nem lesz többé kellemetlensége, ha

pengét használ

Nem igazítja a bőrt. Tartós éle van. Képviseleti lerakat: Henry Binder Bucuresti, Calea Călărăsilor 80.

Értesítés!

T. vevőinket tisztelttel értesítjük, hogy Str. Regina Maria 27. szám alatt volt 3. számú fiókunkat ugyanazon uca

35. szám alá helyeztük át

Állandóan friss barches és teasitemény.

Teljes tisztelttel: **Katona-Sződe**

SZÍNHÁZ-FILM

Continental R. T.

— Jámor Erzsébet háromfelvonásos drámájának főpróbája a kolozsvári Magyar Színházban —

A szerzőnő időszéri történetnek nevezi drámáját. A keret, amelyben ez a viharos, feszültségeket telített színjáték leperg, valóban időszéri; a konfliktusok azonban, melyek ebben az időszéri keretben kibontóznak, több tekintetben időtlenek, ami azt is jelenti, hogy sok bennük az örök emberi vonatkozás.

Good, az amerikai iparmágnás a csőd szélére kerül: a krízis még az ő izmos testébe is beleharap. Nemcsak az egész vagyona, hanem lányának hozmánya is veszélybe kerül, már pedig lánya boldogsága ettől a hozománytól függ, mert a pénzéhes apószejtől jómaga is fia hozományával akarja szanálni magát. Good barátja: Parker, az amerikai pénzemberek kíméletlen, brutálisan őseréjű típusa segíthetne rajta, de nem akar, illetőleg csak abban az esetben hajlandó segíteni, ha ellenszolgáltatásként megkapja kiszemelt áldozatát: Good lányát, Judyt.

Judy, aki közben megtudja apja vagyoni összeomlását, hajlandó feláldozni magát és ígert mond Parkernek. Good már-már abban a hiszemben van, hogy leánya tulajdonképpen Parkert szereti, amikor Tom, a ház barátja, ez a melegszerű szemlélő felvilágosítja tévedéséről: az egész kegyetlen komédia őérette van, amelyet főleg felesége, Patricia — mellesleg Parker szeretője — akart megrendezni, hogy megmentse nem is annyira a férjét, mint inkább annak pozícióját.

Good feleségét látja, hogy nincs más kiút számára, mint az öngyilkosság, mert ezáltal hozzásegítheti leányát annak az életbiztosításnak összegéhez, amely öngyilkosság eseteire is esedékes. A biztosítótársaság ugyanis, amelynek azt az ajánlatot teszi, hogy egyezzen ki vele: fizessen ki számára ötmillió dollár helyett két és félmilliót — elutasítja ajánlatát. Good abban a hiszemben lövi főbe magát, hogy élete feláldozásával ötmilliót juttat leányának s így megmenti attól, hogy Parker szakmányává legyen.

Azonban ez az áldozat is hiábavalónak bizonyul: a biztosítótársaság embertelen nyereszkeskedő valamilyen ürüggyel érvénytelennek minősíti a biztosítási kötvényt: Good hiába hal meg. Amikor a revolver eldőrdül, döbbenetesen csend támad a színpadon. Senkinek nincs hangja. Az asszony is csak akkor kapja meg a hangját, amikor kiderül, hogy a biztosító nem fizet és az ura hiába halt meg. Akkor sir fel, hogy megölték az urát.

Maga a történet, helyesebben a történet körül kialakuló konfliktusok sorozata tehát meglehetősen komor, sőt talán túlzottan az. Selől a deréknél egyetlen vigasztaló sugara: sehol semmi enyhület. A drámai helyzetek egymást kergetik, páratlan dinamikával; a szenvedélyek, mint általában a szenvedélyek, halálos leszámolásra készen csapnak össze, a végén kielégíthetetlenül és hiábavalóan, akár az antik, vagy a klasszikus drámákban.

Ez a drámai komorság azonban érthetővé teszi időszériessége: a mai amerikai pénzvilág milliója, mely a modern kapitalista világ rablólovag-típusait termeli ki, egy vére menő, elvadult világ hőseit, mert hősek ők, ha más eszközökkel is azok, mint a lovagregények és reneszánszkor emberei voltak.

A hős pedig, akár klasszikus, akár modern értelemben az az embertípus, amelyik nem lát túl a saját szenvedélyei varázskörén, egocentrizmusa vasfalait döngeti s ha a vasfal nem enged, úgy a saját fejét repszti ketté rajta. A hős tehát minden, csak nem bölcs.

Jámor Erzsébet darabja a modern hősi típusokat: a Pénz és az Ipar megszállottjait hurokja a színpad rivaldája elé, olyan drámai erővel, hogy ezzel feledtetni tudja kegyetlen egyvonalúságukat, rosszasságukat és emberségük horizontnélküliségét.

Egy, a rutin eszű őrvényeibe még el nem merült ironónál egyenesen csodaszámba megy az a páratlan színpadi felkészültség, amellyel a „Continental Rt.” cselekménye felépül, kifejlődik és tragikus megoldáshoz jut.

Remekbe készült dialógusai, minden nőies bizonytalanságtól és puhaságtól mentes, ember- és életismeretre valló gondolatai, éberrel megállapításai igazi író lelki és szellemi mélységeiből fakadnak és olyan művészre vallanak, akinek számára a drámaírás nemcsak ki fejezésre való törekvés, hanem egy kicsit szöveg is.

Jámor Erzsébet nemcsak a külső világot látja jól, hanem a belső is; ezért olyan biztos a vonalvezetése. Talán egy kevéssel több

epikai elem enyhített volna drámájának végzetes, sorsdrámához hasonlatos komorságán, de ebben az esetben fennállott volna a szét-esés, a lazaság veszélye, mely így teljesen hiányzik az izmos tehetőségtől duzzadó darabtól.

A darab szereplői már a főpróbán is tehetségük és ambíciójuk legjavával játszottak el az erdélyi premierciklus első darabját. Tóth Elek páratlan rendezői lelkiismeretességénél csak az a nagyszerű művészet volt kiemelkedő, amellyel Mr Good alakját elevenítette meg. Ennek a színésznek az alakításra csak egyet lehet mondani: alakja élt, mintegy igazi ember.

Goodnét Harmath Jolán játszotta meglepő drámai erővel, az amerikai felső tízezer asszonyainak lelki életét realiztikus hűséggel tükrözve. A folyton változó szituációkban sokszínű tehetőségét csillogtatta. — Váró Annie kis szerepében is értékeset

A harmincnapos városi turnéra induló társulat bucsuelőadásai

Csütörtök este Jókai-ünnep

Bucsuzik a színház, harminc napra. Péntek este már Váradon játszik a társulat. Addig azonban olyan gazdag és változatos műsorral kedveskedik, amely minden tekintetben méltó a hatalmas sikereiben bővelkedő szezon eddigi teljesítményeire.

Kedden este egy világsiker aratott pompás francia vígjáték kerül színre, amelynek sokatigéző címe: *Hölgyeim elég volt!*

Ez a darab nem való fiatal leányoknak, de minden felnőtt ember, a kényes izlésű is, nyugodtan megnézheti, mert pikáns fordulatok a francia szellemesség derűjében oldódnak fel.

Csütörtökön este lesz az utolsó előadás. Az Aranyember kerül színre, Jókai elragadó fantáziájának ez a szép terméke az első kolozsvári előadás 50-ik évfordulóján, ünnepi előadásban.

A Vadvirág huszonötödöszer

A szezon legnagyobb operettsikere, a Vadvirág vasárnap délután 6 órakor kerül színre huszonötödöszer ebben a szezonban. A jubiláris előadásnak két meglepetése, hogy azt olcsó helyárakkal tartják meg és

hogy minden néző kedves és maradandó emléket kap ráadásul. A címszerepét ezen a jubiláris előadásban Solymosán Magda játsza, aki ezt az operettet ilyen diadalmos sikerre vitte.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MÜSORA:

Vasárnap délután 3: Ma éjjel szabad vagyok. (Eisemann óriási sikerű új operettje olcsó helyárakkal.)

Vasárnap d. u. 6: Vadvirág. (A szezon legnagyobb operettsikerének 25-ik jubiláris előadása olcsó helyárakkal. A címszerepben Solymosán Magdával. Minden néző kedves ajándékot kap emlékül.)

Vasárnap este 9: Rágalom?!

Hét 8½: Continental Rt.

A ROMÁN OPERA MÜSORA:

Vasárnap, január 27: (Este): A Zsidónő

KÖZGAZDASÁG

Románia 1934. évi állat-és huskivitele

Emelkedik az ausztriai sertés-fogyasztás — emelkedik Románia ausztriai állatexportja

Bucuresti-Bukarest, jan. 26. (Az Uj Kelet tud.) A földművelésügyi minisztériumban a napokban összegezték az 1934. év állat-és huskivitelének adatait, melynek statisztikáját tegnap hozták nyilvánosságra.

Az adatok szerint külföldre szállítottak 56 ezer darab szarvasmarhát, 75 ezer 559 darab sertést, 899 lovat, 93 ezer 660 darab juhot, 205 ezer 212 kilogramm friss húst és 1 millió 121 ezer 59 kilogramm baconot.

Az állat- és husexport államok szerint a következőképpen oszlik meg:

Ausztria 8385 szarvasmarha, 47.692 darab sertés, 11.800 kilogramm friss hús és 681 ló.

nyújtott. A nagyvilági kalandornő figurájából kabinetalakítást csinált. Fényes Aliz Judyje nemcsak bájos, hanem igaz és meggyőző erejű volt. Hangjának, beszédének finom muzsikája lenyűgözött. Törekeny volt, mint egy szál fehér virág az érzelmek viharában. Úde szín volt a komor jelenetekben Balázs Samu Tomja kivételes színészi kvalitásokról tett bizonyítást, közvetlensége és mély emberisége nagy hatást ért el. Parker szerepében Berengh kemény férfiassága, emberábrázoló művészete a teljes valóság illúzióját adta ennek az érce faragott figurának. Kitiűnő volt Tompa Sándor, az öreg Delmár szerepében, minden mozdulata és szava duzzadt az eredetiségtől. A biztosító intézet igazgatóját Tompa Béla alakította páratlan jellemzetességgel. Kovács György, a fiatal Delmár szerepében a mai amerikai fiatalság hivatott ábrázolója volt. Kisebb szerepekben is feltűnően jók voltak: Ihász, Rajnai (tittkár), Nagy István, Hetényi Elemér, Tebán, Ditrói, Kudász és az összes többi szereplők. Külön dicséret illeti meg Örvösyt, aki egy kis szerepben meghatóan igaz emberi hangokat ütött meg.

A rendezés külsőségei is magas nívón mozdultak. Salamon László

A szombat esti premier a forró siker jegyében zajlott le. A zsufolóság megtelt színház közönsége a nagytehetségű szerzőnőt tomboló tapsal szőlitotta a lámpák él és forrón ünneplte a szereplő színészeket.

Flekkent és jó bori

olcsón fogaszthat a Sigmund-büfében Fötér 3

sárokra. A legnagyobb szállító Lengyelország volt 122 ezer darabbal, utána következett Jugoszlávia 93 ezer és Magyarország 77 ezer darabbal, végül pedig Románia 37 ezer darabbal.

Kisebb mennyiségek érkeztek Dániából 12 ezer és Litvániából 2200 darab.

A szarvasmarha felhajtás az 1933 évi 100.875 darabról az elmúlt esztendőben 89.470 darabra esett vissza. Ebből 23.345 darab volt romániai tenyésztésű, ami az egész felhajtás 26 százalékát jelenti.

1933-ban a felhajtásnak csak 21 százaléka volt romániai származású és a legfőbb szállító Magyarország és Jugoszlávia voltak.

A BELFÖLDI PIAC HIREI

A kereskedelmi minisztériumban tegnap Manolescu Strunga, Dumitrescu bankrományzó, Lapedatu és Costin Stoicescu értekezletet tartottak, amelyen az import-export rendszerrel kapcsolatban a deviza-problémákat tárgyalták meg.

A földművelésügyi minisztérium kérte a pénzügyminisztériumot a gyapot behozatalának felfüggesztésére, amíg az országban elraktározott mennyiségeket el nem fogyasztják.

A Banca Nationala február 17-re rendkívüli közgyűlésre hívja össze részvényeseit.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szö 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jeltételeket csak úgy továbbíthatunk, ha portóhelyleg mellékelve van.

Férjhezadnám önhibáján kívül elvált intelligens, szépnek mondott rokonomat oly feddhetetlen előéletű negyven éven aluli gyermektelen elvált vagy özvegy משה יהודה-hoz, aki nagyvárosi talmudtóránál elsősorú tanárónak megfelelhet, ahol jól fizetett nyugdíjas állást biztosíthatnék. Levelek „Bész Gedolim” jellegre a kiadóhivatalhoz.

Tisztviselő megismerkedne fiatal jökepi magas, jócsaládból való leánnyal. Jellege: „Szimpátia.”

Az angol nyelvi haladó és új kezdő kurzus Berthelot (Eötvös) ucca 8 alatt február elsején megnyílik. Beiratkozások most hétfőn, szerdán, csütörtökön este 8-9.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetésekkel rendelkező Mirea iroda. Cluj, Calea Regele Ferdinand 116 szám.

Fűszeres angro szakmában teljes jártassággal bíró fiatal segédet keres azonnaira Lefkovits Leopold, Satumare.

Biztos egzisztenciával és félmillió lej vagyonnal rendelkező 29 éves izr. vallású, nagyvárosban élő, önálló kereskedő vagyok. Komoly házasság céljából megismerkednék magamhoz illő, kora, képzett urleánnyal. Teljes című leveleket lehetőleg fényképpel ellátva „Márcusi esküvő” jellegre a kiadóba kérek.

Üzletes sarok kisebb emeletes ház, Mondstori u. 197. szám alatt eladó. Dr Szigethy Miklós Cluj, Marchalul Foch 39.

Borpince. Több nagy száraz helyiségből álló eddig is nagy cégtől használt borpince esetleg udvarrészrel kiadó. Ajánlatok „Borpince” jellegre kiadóba.

A tél folyamán is állandóan nyitva maradó egyre szaporodó vendégeinek kívánságára a FAMILIA kóser vegetárius étterem Kolozsvár, Unió-u. 10. (hátul az udvarban), ahol Schwartz Ignácné szakavatott vezetése alatt közismerten a legizletesebb ételek készülnek. Diétásoknak speciális ételek.

Pillan a japán

Dairem

Tokió, január 26. mány utasította te kózzék a kínai határazált zónában aiatvaló meggyilko azt állítják, hogy a ganatosítottak meg ezért kárterítést k Isimaru tábornok jutása, jelentést t mai fal mellett ka

Uj széls a külföld

Mit aka

Bucuresti-Bukares let tud.) Többiben a román politika job ben általános mozg bőző címek alatt k kultak és alakulnak konjunkturát szeret fölözni. Az antiszer resanu szervezetén képviselő Crucida kulata, Stefan Tata pártja és a Szent L a közéletben széls Ezekhez csatlakozot retulni Intellektua amely kongresszus e

Javul

Az egész jsvu a

Tel-Aviv, január let, hogy Meir Die gármestere súlyosa ujjab távirati jele polgármester állap még mindig komol Dizengoff súlyos nemcsak a paleszt

Ö

Ké né

P

Pillanatnyi fegyverszünet után a japán-kinai harcok kiújulása várható

Dairem környékén újabb japán csapatokat koncentrálnak

Tokió, január 26. (Rador). A japán kormány utasította tientsieni konzulját, tiltakozzék a kínai hatóságoknál a sanlii demilitarizált zónában tartózkodó több japán alattvaló meggyilkolása miatt. A japánok azt állítják, hogy a kínai hatóságok nem fogantatosítottak megfelelő intézkedéseket és ezért kártérítést követelnek.

Rámutatott arra, hogy az ottani összecsapások csak helyi jellegűek, de mégsem lehet befejezetteknek tekinteni azokat. A cahrechi kínai hatóságok számos katonai erődítményt építettek, amelyek veszélyeztetik a japán csapatok biztonságát. Dairemől jelentik, hogy Hallar környékén közeli offenzíva miatt japán csapatokat koncentrálnának. A támadást azon mongol-orosz csapatok ellen készítik, amelyek a január 23-iki összeütközést provokálták ki.

Új szélsőjobboldali alakulat agitál a külföldi diplomák revíziója mellett

Mit akar a „Román Intellektuális Ifjúság Csoportja”

Bucuresti-Bukarest, január 26. (Az Uj Kelet tud.) Több ízben beszámoltunk arról, hogy a román politika jobbszárnyán az utóbbi időben általános mozgolódás észlelhető. Különböző címek alatt különféle szervezetek alakultak és alakulnak, amelyek a jobboldali konjunkturát szeretnék a maguk javára lefölözni. Az antiszemita ligák és Zelea Codreanu szervezeten kívül most Stelescu volt képviselő Crucia Roma Romanizmus című alakulata, Stefan Tatarescu nemzeti szocialista pártja és a Szent Liga nevű alakulat ágának a közéletben szélsőjobboldali jelszavakkal. Ezekhez csatlakozott most a Gruparea Tineretului Intelektual Roman nevű csoport, amely kongresszus egybehívását határozta el.

A kongresszus napirendjén a következő kérdések szerepelnek:
1. Az idegen elemek arányszáma a romániai köz- és magánvállalatokban.
2. A külföldön szerzett diplomák revíziója.
3. Milyen törvényhozási eszközökkel lehetne egy igazságtalan helyzetet megváltoztatni.
4. A román intellektuális ifjúság professzionális érdekeinek megvédésére politikai jellegű szervezettel teremtése.
A kongresszusról szóló felhívás különösképpen a volt diákszervezetek vezetőihez van intézve. A felhívást Ioan Istrate ügyvéd, az antiszemita diákszervezetek egykori elnöke írta alá.

Javult Dizengoff polgármester állapota

Az egész jisiv aggodó figyelemmel kíséri a telavivi polgármester betegségét

Tel-Aviv, január 26. Megírta az Uj Kelet, hogy Meir Dizengoff, Tel-Aviv főpolgármestere súlyosan megbetegedett. Legújabb távirati jelentés szerint a népszerű polgármester állapota némileg javult, de még mindig komoly aggodalomra ad okot. Dizengoff súlyos betegségéről szóló hírek memcsak a palesztinai, hanem a galut zsi-

dóságát is feszültségben tartják. A jelentések meghatározó jeleket mutatnak le a palesztinai zsidóság aggodó részvételéről. A városháza előtt állandóan nagy tömeg áll és türelmetlenül lesik a polgármesterről szóló híreket. Hasonló érdeklődés nyilvánul meg Dizengoff állapota iránt az ország minden részében. A beteg mellett két jeles

Kisérje figyelemmel kirakati árait!

FIGYELEM!

Üzletem átszervezése miatt az alábbi cikkeket kihagyván leltári áron adom el:

- barchetek
- kretonok
- tussorok
- vásznak
- klottok
- zefirek

Az ezeken kívül még raktáromon található

pamut- és mosó-

cikkeket is hasonlóan

minden elfogadható áron kiáruolom!

BIRÓ NŐI DIVATÁRUHÁZ

Calea Regele Ferdinand 11/a

Kisérje figyelemmel kirakati árait!

orvosprofesszor van, dr. Zondek és dr. Marcus a berlini egyetem egykori tanárai. Már eddig három vérátömlesztést alkalmazzak a betegre. Dizengoff 73 éves. Kivánságára tegnap megjelentek ágyánál a telavivi városi tanács tagjai, akikhez néhány meleg szót intézett a beteg polgármester és közölte velük kívánságait. Az ország minden részéből állandóan

táviratok érkeznek a polgármesteri hivatalhoz és Dizengoff házához, melyben a beteg állapota iránt érdeklődnek és javulást kívánnak. Abban az utcában, melyben Dizengoff lakik szűnettel a forgalom. Sir Arthur Wauchope főkörmányzó és Hall, a kormány főtitkára telefonon keresték fel a polgármester házat és a beteg hogyléte iránt érdeklődtek.

Francia aranyfrankban kéri a pénzt a Skoda-cég Váratlanul megszakadtak a tárgyalások a kormány és a Skoda-Művek között

Teljesíthetetlennek látszó feltételt támaszt a Skoda-cég. A belföldi gyárak kedvezőbb ajánlatot terjesztenek be a kormányhoz, mint Skodaéék

Bucuresti-Bukarest, január 26. (Az Uj Kelet tud.) Ismeretes, hogy Tatarescu miniszterelnök hetekkel ezelőtt újra felvette a tárgyalást a Skoda-művekkel a hadsereg hadianyagának szállítására. A kérdés körül magában a liberális pártban is súlyos ellentétek merültek fel. Dinu Bratianu pártelnök és hiveinek tekintélyes tábor nyíltan a Skoda-szerződés felújítása ellen foglalt állást. A miniszterelnök azonban győzött a harcban és még napokkal ezelőtt optimista hírek kerültek nyilvánosságra a Skodával való tárgyalásoknak rövidesen megtörténő sikeres befejezéséről.

tanak be a kormányhoz, amelyben a Skoda-gyár ajánlatánál jóval olcsóbban és kedvezőbb feltételek mellett ajánlják fel a hadsereg ellátását. A kérdés tehát most jutott el ebbe a stádiumba, amikor a kormány álláspontja és a belföldi vasipar között konfliktus törtenhetik. A Skoda-cég feltételei kétségtelenül előnyösebb helyzetbe juttatták most Dinu Bratianut és a belföldi vasipart. Tatarescu helyzete ebben a kérdésben nagyon nehéz: a Skoda rendelkezésnek francia frankban történő fizetését semmiesetre sem fogadhatja el és amennyiben áthidaló módon is omdán meg, úgy feltétlenül komoly ellentétbe keveredne a belföldi ipart támogató liberális csoporttal. Politikai körökben a kérdés nagy vihart vert fel és a ma ideérkezett bukaresti lapok szerint a dilemma megoldása még izgalmas perceket fog okozni a román közéletben.

Mint a bukaresti lapok közlik, az optimista nyilatkozatok tulkoraiaiknak bizonyultak. Közvetlenül a szerződés aláírása előtt ugyanis a Skoda cég olyan fizetési feltételeket támasztott, amelyek jelentékeny mértékben megnehezítik a megrendelés nyélbeütését. A legnagyobb nehézséget az okozza, hogy a Skoda-cég a részletek kiegyenlítését Párizsban aranyfrankban kéri, amit Tatarescu semmiesetre sem akar elfogadni. Ezen a ponton a tárgyalások megszakadtak és azokat rövid időre mindkét részről fel is függesztették.

Téli sportoknál, táncnál,
hűlés kiizadás ellen
Höfer 3 hintőporral
védekezzék. 1 doboz 16 és 24 lej.

Ez azonban csak az egyik és valószínűleg a kevésbé súlyos akadály a szerződés megkötésének útjában. Ismeretes, hogy ma már a nagy belföldi vasipari művek is be rendezkedtek fegyvergyártásra és érthető módon felzudultak az ellen, hogy a liberális kormány, a sorozatos botrányok befejeztével, újra a Skoda-céggel folytasson tárgyalásokat. Dinu Bratianu a legerélyesebb híve annak a gondolatnak, hogy a hadsereg felszerelését a belföldi gyárak szállítsák és valószínűleg támogatta is a vasgyárak ezirányú akcióját. A vasgyárak ugyanis együttesen memorandumot nyuj-

Írógép és tollfollak
javítását szakszertlen végezzük. Sokszorosításokat izléses kivitelben készítünk.
FEHÉR
Írógép és tollfoll vállalat Str. Reg. Maria 2.
Telefon: 11-09.

Ön

4 1/2%-os 1934. évi országfejlesztési kölcsönkötvényének előnyös felhasználásával

gondoskodhatik családjáról,

amikor, hogy kölcsönkötvényéről és az abból eredő jogokról lemondana.

Készpénzfizetés nélkül,

csupán a kölcsönkötvény kamatozásának ellenében.

életbiztosítást köthet

nálunk. Kérjen emellett teljesen új szerződésről sürgősen díjmentes és költségteljes nélkül tájékoztatást a

PHÖNIX

Életbiztosító Társaságtól.

Cluj, Str. N. Iorga 16. — Telefon: 11-48.

ent és orf

gmond-büfében Fötér 3
ob szállító Lengyelor-
rabbal, utána követ-
33 ezer és Magyaror-
al, végül pedig Romá-
ek érkeztek Dániából
2200 darab.
elhajtás az 1933 évi
elmúlt esztendőben
vissza. Ebből 23.345
tenyésztési, ami az
szalékát jelenti.
ásnak csak 21 száza-
származása és a leg-
arország és Jugoszlá-

HIRI
nisztériumban tegnap
Dumitrescu bankkor-
Costin Stoicescu érte-
melyen az import-ex-
solatban a deviza-
ák meg.
minisztérium kérte a
t a gyapot behozata-
re, amíg az országban
ségeket el nem fo-
február 17-re rendki-
a össze részvényesit.

PRÓ TÉSEK

gy szó 2 lej, vastagabb
ebb apróhirdetés 20 lej,
százalék kedvezmény,
előre fizetendő. Jelligé
bbítunk, ha portóhelyeg
elve van.

ráján kívül elvált intel-
ott rokonomat oly fedd-
gyven éven aluli gyer-
övegy ישיבה הור-
tórónál elsőrangú tan-
ahol jól fizetett nyug-
atnék. Levelek „Bász
hadóhivatalhoz.

erkedne fiatal jóképű
aló leánnyal. Jelige:

aladó és új kezdő kur-
s) ucca 8 alatt febru-
Beiratkozások most
törtökön este 8-9.

a eredménnyel közvetit
tetéseikkel rendelkező
Calea Regele Ferdinand

akmában teljes jártas-
egédet keres azonnaira
atumare.

val és félmillió lej va-
29 éves izr. vallásu.
álló kereskedő vagyok.
ájából megismerkednék
képzett urileánnyal.
t lehetőleg fényképpel
ívó" jellegre a kiadó-

b emeletes ház, Monob-
tt eladó. Dr Szigethy
ul Foch 39.

gy száraz helyiségből
égtől használt borpince
kiadó. Ajánlatok „Bor-
ba.

állandóan nyitva marso
égeinek kivánságára a
tárius étterem Kolona-
ul az udvarban), ahol
kavatott vezetése alatt
esebb ételek készítmé-
ételek.

A ZSIDO ASSZONY

AZ ERDELYI WIZO HIVATALOS LAPJA

Palesztina dolgozó ifjúságának munkáünnepé Ben Sémén ifjúsági faluban

Irta: DORA STRAUSS-WEIGERT (Tel-Aviv)

„Fel a földre!“ — e jelszó jegyében állott a palesztinai dolgozó ifjúság munkáünnepére, melyet az elmúlt év nyarán tartottak meg Ben Sémén gyermekfaluban.

A palesztinai városokban uralkodó prosperitást a faluból, a földről a városokba kergeti a dolgozó ifjúság. Különösen nagy méreteket ölt ez a folyamat a dolgozó leányifjúság körében. A városi munkás jövedelme sokkal nagyobb, mint a földművelésé. A magasabb jövedelemre a munkások nagy részének nem magukért van szükségük, hanem azért kapnak a nagyobb kereset után, mert szülei és rokonai vannak külföldön, akiket támogatniuk kell, vagy akiknek Palesztinába való átköltöztetését kell előkészíteniük.

Ben Sémén ifjúsága

Hogy az ifjúság előtt hathatósan feltárják, hogy milyen fejlődési lehetőségeket rejt magában az egyes munkás a városi élettel és milyen károkat származtat az országépítésre a földről való menekülésből, ebből a célból hívta egybe Ben Sémén a palesztinai dolgozó ifjúságot.

Ben Sémén, az ifjúsági falu, mely autobuson egy órányi távolságban fekszik Tel-Avivotól, különösen alkalmas volt arra, hogy ilyen felhívással forduljon az ország dolgozó ifjúságához. Ennek a falunak éppen az a célja, hogy a fiatal embereket egybekössze a földdel és a földmunkával. E nevelés és előkészítő irányvonala: az ifjúság kiképzése a mezőgazdasági munka minden ágában és legelőszörban felkészíteni bennük a szeretetet a falusi élet és annak egyszerű formái iránt.

A ludai országúton — Ludai Palesztinai vasúti gócpontja — boldog ifjúság szinte végeláthatatlan tömege hullámzik: a dolgozó zsidó ifjúság az ország minden részéből; Ben Séménbe vándorol. Kék apacsinget viselnek, melyeknek tömege csodás képet nyújt a délutáni napsütésben. (A képek a palesztinai dolgozó ifjúság karakterisztikus viselete.)

4000 vendég

Ben Sémén felkészülten várta vendégeit. Birtokán elegendő helyet tudott biztosítani mintegy 4000 főnyi vendégsereg számára. A meghívott vendégek a bejáratnál kapták meg pontosan fekvőhelyük számát, mint ahogy általában példás rend és tökéletes fegyelm jellemzte a négyezer főnyi ifjú munkástömeget ünnepén.

Amikor beesteledett, péntek esti közös vacsorával kezdetét vette a Kinusz (a munkásszervezet) hivatalos része. Csak most léphettek át a vendégek a belső udvar küszöbét, melyet addig rendezők őriztek drámai szigorúsággal. Az udvaron pálmák és szentjánosfák alatt fehérterítéssel asztalok számtalan sora állott és rajtuk gyertyák lobogtak. Az udvar valóságos fénytenger. Fölülte a szikrázó keleti égbolt ragyog. A kép elbűvölő. Csoportokban vonul be a kék inges ifjúság az udvarra és mindenki elfoglalja előre megjelölt helyét az asztalnál. Az udvar közepén zenekar áll, mely az ünnepély megnyitására Bach-muzsikát játszik. Ezután egy fiatal munkáslány csengő hangon olvassa fel a Tóra agrártörvényeit. Az udvar fölött, a ház fedelén fénylő héber felirás: Minden embernek annyi égbolt jut a feje fölé, amennyi föld van a lába alatt!

Megkezdődik az étkezés. A vacsora befejezése után a munkásság és a Keren Kamenet vezetői szólnak az ifjúsághoz az összejövetel céljáról. Ezután lassan kiürül az udvar és mindenki a szabadtéri színpad elé tömörül. Részből földön, részben padokon és tribúnyszerű emelvényeken ülnek. Ezrek tömege lepi el a nagy nézőteret, hogy lássák az ünnepi játékot, melyet a ben-séméni ifjúság ad elő a maguk által készített kulisszák előtt vendégeinek. A

játék a népek közötti béke és a szociális igazság gondolatát juttatja kifejezésre jól sikerült képekben és jelenetekben.

„Repülés a föld körül“

A „Repülés a föld körül“ című gyermekdarab átdolgozása volt a játék. Alfred Wolf rendező készítette el, tanította be a fiatalokat és irányította az egész színjátékot. Meglepő volt, hogy milyen művészi és színpadi teljesítményeket hoztak ki a darabból. A repülőgépen való világtúrázás, melyről két szegény gyermek álmodozik, mindenüvé elviszi őket, a vadak közé, a madarak világába, egy gépterembe, melyben a gépek az emberek teljes leigázására törekednek és eljutnak egy csillagra, mely az eljövendő világ és ahol mindig béke honol.

Késő volt már, mire az előadás véget ért. A lelkesedés azonban oly magas fokon állott, hogy senki sem gondolt a lefekvésre. Nagy horrába perdült a vendégsereg. A horra után nyugovóra tért a tábor. Köröskörül a gyermekfalun sátrak állottak. Itt-ott táborlót fénye világított. A késő éjszakai órákban is hallani lehetett a több száználmon énekelt héber melódiákat.

A palesztinai Jung-WIZO

A palesztinai Jung-Wizo két csoportból áll. Az egyik Tel-Avivban, a másik Haifában működik. Összesen kétszáz tagot számlálnak. Feladatuknak a bevándorlónők segítését és támogatását tekintik. Ecéből munkaközvetítő irodát létesítettek, amely legújabb pályaválasztási tanácsadóvá alakult át. Ezenkívül bevezették a „patronatákat“, ami azt jelenti, hogy a Jung-Wizo minden tagja magára vállal egy bevándorlónőt, akinek tanácsokkal szolgál a továbbképzés és elhelyezkedés tekintetében. Kulturális és szervezeti vonatkozásban gyakorlati kérdésekben is segítségére van a palesztinai Jung-Wizo szoros kontaktusban működik a Hisztadrut Nasim Cionitál, a Wizo palesztinai föderációjával.

Az elmúlt év novemberében tartotta meg első országos összejövetelét a Jung-Wizo a nahalali leányfarmon. Előbb meg-

Mikveh-Israel

Ha az ember végigvándorol a Jaffa—Jeruzsálem-i országúton, a negyedik kilométernél jobbra észrevesz egy óriási, eukaliptusz fakkal beültetett területet.

A közel félszázados ágak és pálmák mögött fehér házak válnak láthatókká melyek kerttel és narancssal vannak körülvéve.

A nagy tábla a kapu előtt büszkén hordja a felirást: „Alliance Israélite Universelle, Ecole Agricole de Mikveh-Israel, fondée en 1870“. Az Alliance Israélite Universelle 1860-ban alapították. Célja: Az évszázadok elnyomása után a zsidók emancipációjáért küzdeni és őket mindenütt erélyesen támogatni. Az eszközök egyrészt politikai tevékenység volt a kormányoknál azért, hogy a zsidók jogi egyenjogúsítást kapjanak. Másrészt a zsidó ifjúság kiképzése a mezőgazdaságban.

Az Alliance tevékenysége az egész Keletre és Észak-Afrikára kiterjed. Magában egyesít 117 iskolát, melyben több mint 40 ezer tanuló nyer kiképzést. Erec Jiszráelben az Alliance-nak majdnem minden városban elemi iskolája van fiúk és lányok részére és azokon kívül a mikvehi felsőiskola.

Az erci iskolák létszáma cca 4000. A Mikveh Israel intézetet 1870-ben Karl Netter (egyike az Alliance vezetőinek) alapította.

A következő nap, szombat, főleg eszmei vitáknak volt szentelve. Három előadás tárta fel a Kinusz témakörét: a zsidók visszatérését a városi életből a földművelő élethez, különböző szempontokból megvilágítva.

A kiállítás

Az előadásokat izlésesen és instruktív módon összeállított kiállítás egészítette ki. Az egyik pavilonban képek, grafikonok és nyomtatványok láthatók, melyeknek falusi és földművelő mutikumok a tárgyai. A zsidó festők — mint Lesser Ury és Hermann Struck — mellett Van Gogh képei láthatók. Egy másik pavillon képekben mutatja be a galut és Palesztina zsidóságának városra és falura való megoszlását, a munkások bérét a városban és a faluban, a földárak fejlődését stb. A harmadik pavilonban iparművészeti kiállítás volt.

Népies táncok és népies zene hangjai mellett ért véget a Kinusz.

Hogy a vendégek között szomszédos arab vendégek is voltak, ez Ben Sémén tradícióhoz tartozik, mely nem minden eredmény nélkül igyekszik a legnagyobb egyetértésben élni az arab szomszédokkal.

Közös kórusban csendül ki az ünnepi összejövetel és az esztonyaléban megindul a vendégsereg hazamenetelése.

Mély benyomással, a mezőgazdasági élet és az ifjúsági falu szépségeivel a lelkükben tértek haza a résztvevők. S sokan közülük emlékezni fognak életük döntő pillanataiban a jelszóra, melyet a ben-séméni Kinusz adott ki:

Fel a földre!

A kolozsvári WIZO közgyűlése!

A kolozsvári Wizo ezúton is meghívja tagjait és az érdeklődőket január 29-én, kedden d. u. 4 órakor a Salom Klubban tartandó közgyűlésre.

A közgyűlés tárgysorozata:

Elnöki beszámoló. Tartja Özv. Wertheimer Samuné elnök.

A Wizo KKL-munkájáról beszámoló Kertész Mártonné alelnök.

Pénztári kimutatás. Előadja Salomon Jakabné.

A Wizo-munkáról beszél Weinberger Nándorné.

Uj tisztikar választása. Elnöki székfoglaló.

Belépődíj nincs.

Zöldesgkert: A zöldesgek minden fajtáját meglehet találni. Olaj- és mandulafák.

Botanikus kert: Különböző fajai a növényeknek és fákknak, vannak itt abból a célból, hogy kipróbálják, hogy melyek alkalmasak arra, hogy Palesztinában akklimatizálódjanak.

Ezenkívül tehenészet (100 tehénnel), méhészet és majorságtenyésztés.

Mikveh Israelben megtalálhatjuk a gazdaság minden ágát. Külön élvezet végignézni azokat a gyönyörű gépeket, melyek fel vannak szerelve. Mikvehnek külön gazdasági kísérleti állomása is van, melyet a PICA tart fenn. Ez az állomás a gazdaság fejlesztésével foglalkozik. Főleg a trágyázással és a földműveléssel.

Az 1931-i párizsi gazdasági kiállításos Mikveh Jiszráel megnyerte a Grand Prix-t és az aranyérmeket. Stefania Hillmann

A nagyszabéni Wizo Dienstjei nagyon jól beváltak. Az első Dienst szűfolt terület előtt folyt le „a törvényszék“ keretében. A vádlott „A ciorizmus“ volt. Az ügyész szerepét Herzl István, a védő szerepét dr. Révész Béla vállalta, a törvényszéki tárgyalást dr. Eliás Mór vezette le. A nagyszabéni közönség élénk érdeklődése kísérte a tárgyalás folyamatát, az ügyész és a védő beszédét, valamint a tanúk kihallgatását. A bevétel a KKL javára ment. A második és harmadik Dienst egy-egy revüvel kezdődött, majd dr. Révész Béla sorozatos előadásokat tartott „Bevezetés a pszichológiába“ címmel. Ezirné Leitner Zoltán szatiráját „Mit csináljon a zsidó, hogy szeressék“ adta elő.

A temesvári Wizo hírei. Az elmúlt héten a gyárvárosi és belvárosi Wizo dr. Brizkerné tartott teát. Előadók: Löfler Lizi és Reiter Ilonka voltak. Szerdán a józsefvárosi Wizo-nak volt teája dr. Molnár-nál, melyen Freund Szerén és Handler Elise tartottak előadást. A jövőhéten Singer Jakabné-nál lesz közös összejövetele a temesvári Wizo-nak. Előadást tart dr. Rachel Klompus.

Hamissa - Asszar - Bisvat - ünnepély Brassóban. Fényesen sikerült Hamissa Asszar Bisvat ünnepét tartott a brassói Wizo az elmúlt szombat este az Ahava klub helyiségében. A Hararó Hacioni énekkara a Hatikvah énekével nyitotta meg a műsort, majd dr. Deutsch Ernő főrabbi magasszónyulású és mély gondolatokkal átszőtt beszédével méltatta a nap jelentőségét, amit a termet szűfólásig megtöltő hallgatóság szűnni nem akaró tapsal honorált. Ezután Kahán Jicchok, Jacob Fischmann, Banekar c. héber költeményét szavalta el nagy lendülettel s ok érzéssel. Abramovics Klara Feimmann: „Der Idiot“ című énekszámaival Marmorstein Blanka, Morris Rosenfeld Juda c. versével és Füreid Jehuda, Várnai Zseni: Halljad Izrael c. költeményével egészítik ki a műsor. Az ünnepély jelentőségét igen ügyesen szimbolizálta a kék-fehér csomagolású különféle déligyümölcs, melyet a Joug Wizo tagjai árusítottak és melynek jövedelméből jelentős összeggel járultak hozzá az ájjáépítés munkájához. (F. L.)

— Fokozódik az restben. Bukarest fekete és kék kerület ma bezárt influenzajárvány nagyrészt távozt a fővárosi elemi középiskolákon kivéte nem tartanak

— Öngyilkos fia Siminici ucca 4. sz. va találták a ház éves fiatalasszonyt ségét. A hozzátart mentőket, de már statálta a mentő asszony bucsuleveben megírja, hogy ezért válik meg az

— Gyapotot en Budapestről jelentőskeres kísérletet téssel. A jövő gazd termőterületet, men minőségű.

— Mindazon me melyeket romlott leg huzmeregzés fordulásakor — a „Ferenc József“ k lara rendkívül f orvostudományi kö hogy a Ferenc Jó mint specifikus e bevállk.

— Elűtött két megebedett egy p jelentik: Pucioasa délután sulyos an Abramovici ploesti gel haladó autója e parasztagda széke sulyos állapotban s alól. A sofőr meg letartóztaták, ami vendégében.

— Ötven halott tasztrófiájának. Ne hawk halottainak dik, köztük csak került megállapítá sen lidartott az u A hajóroncs hét n szintje alatt. Mind értintett sikerülni melyt sikerült öss

— Amerika rész ügyi hivatal ülése. Az amerikai konz munkájú hivatala mok kormányja k január végén ke

— Meghalt a elnökhelyettese. M meghalt Kuibisefi akelnöke, az oros központi tanácsár nuár 28-ra halasz tegnpra jelzett v

— A kisantant ból jelentik: Jett a kisantant belgr adott Rusdi Ar tiszteletére.

— Ki találta f am Meinban 189 elektrotechnikai k dernebb és legérz kiállították az el egyszerű, de még léket. A készülék Thomson fizikai következő címm of the telephon sations Lexikon, a pontosságával k Reissst jelöli m 1834 január 7-én ségek között nev következőben m meghalt, 1874-ben értékesíteni tudta sations Lexikon. „Berühmte Jüdis ban előkelő helye alót a telefon fe zsidó Reiss halál hozta nyilvánossá feltalálását anélk kísérletekről bes emlitve az ism Reissst.

HIREK

Fokozódik az influenzajárvány Bukarestben. Bukarestből jelentik: A bukaresti fekete és kék kerületi polgármesteri hivatalokat ma bezárták, hogy fertőtlenítsék az influenzajárvány miatt, amely a tisztviselők nagyrészt távollattal hivatalkóitól. Bezárták a fővárosi elemi iskolákból is többet, a középiskolákon kívül, amelyekben már egy hete nem tartanak előadásokat.

Öngyilkos fiatalasszony. Ma délelőtt a Siminici uca 4. szám alatti házban felakasztva találták a házbeliek Monori Károlyné 21 éves fiatalasszonyt, egy vasuti munkás feleségét. A hozzátartozók azonnal értesítették a mentőket, de már csak a beállott halált konstataulta a mentőorvos. Az öngyilkos fiatalasszony bucsulevelét hagyott hátra, amelyben megírja, hogy áldott állapotban van és ezért válik meg az élettől.

Gyapotot termelnek Magyarországon. Budapestről jelentik: Kecskemét környékén sikeres kísérletet folytatottak gyapottermesztéssel. A jövő gazdasági évben kiterjesztik a termőterületet, mert a termelt gyapot kiváló minőségű.

Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél, melyeket romlott ételek okoznak — tehát főleg húsmergezés vagy gombamergezés előfordulásakor — a gyorsan ható természetes „Ferenc József” keserűviz azonnali használata rendkívül fontos segítségeszköz. Híres orvostudományi könyvekben felemlítik azt is, hogy a Ferenc József víz ólommergezésnél, mint specifikus ellenszer, teljes mértékben beválk.

Elütött két embert, aztán nyugodtan megebedett egy ploești sofőr. Targovistéből jelentik: Pucioasa és Laculete között tegnap délután sulyos autószerencsétlenség történt. Abramovici ploești kereskedő nagy sebességgel haladó autóját elütötte Gh. Preda sotangai parasztagyada szekerét. A gazdát és leányát sulyos állapotban szedték ki a szeker romjai alól. A sofőr megszökött, de Targovisteben letartóztatták, amint nyugodtan ebédelte egy vendéglőben.

Ötven halottja van a Mohawk hajó katasztrófájának. Newyorkból jelentik: A Mohawk halottainak száma eddig 50-re emelkedett, köztük csak 15 személy azonosságát sikerült megállapítani. A hajó kapitánya hősiességet kitartott az utolsó pillanatig és meghalt. A hajóroncs hét méternyire fekszik a tenger szintje alatt. Mind kevesebb remény, hogy 22 éltitett sikerüljön megtalálni. 115 személyt sikerült összesen megmenteni.

Amerika résztvesz a nemzetközi munkügyi hivatali ülészekán. Genéből jelentik: Az amerikai konzul értesítette a nemzetközi munkügyi hivatalt, hogy az Egyesült Államok kormányja képviseltetni fogja magát a január végén kezdődő ülészekán.

Meghalt a népbiztosok tanácsának elnökhelyettese. Moszkvából jelentik: Tegnap meghalt Kuibiseff, a népbiztosok tanácsának alelnöke, az oroszországi kommunista párt központi tanácsának tagja. Halála miatt január 28-ra halasztották a szovjetkongresszus tegnapra jelzett megnyitását.

A kisanant követei Jetticsnél. Belgrádból jelentik: Jettics tegnap délután fogadta a kisanant belgrádi követeit, míg este dinert adott Rusdi Arras török külügyminiszter tiszteletére.

Ki találta fel a telefont? A Frankfurt am Meinban 1891 augusztusában rendezett elektrotechnikai kiállításon az akkor legmodernebb és legérdekesebb készülékek között kiállították az első telefont is, egy nagyon egyszerű, de mégis kitűnően működő készüléket. A készülék mellett volt Silvanus F. Thomson fizikai egyetemi tanár könyve a következő címmel: „Philipp Reiss. Inventor of the telephon London”. A Maiers Konversations Lexikon, amely mindent a legnagyobb pontossággal közöl, ugyanezt a Philipp Reisst jelöli meg a telefon feltalálójaként. 1834 január 7-én született, rendkívül nehézségek között nevelkedett és a nélkülözések következtében már negyven éves korában meghalt, 1874-ben anélkül, hogy találmányát értékesíteni tudta volna. A Maiers Konversations Lexikonon kívül dr. Kohut Adolf a „Berühmte Jüdische Männer” című munkájában előkelő helyet szentel Philipp Reissnak, akit a telefon feltalálójaként nevez meg. A zsidó Reiss halála után egy évvel, 1875-ben, hozta nyilvánosságra Graham Bell a telefon feltalálását anélkül, hogy az előtte történt kísérletekről beszámolt volna és meg sem említve az ismeretlenül elhunyt Philipp Reisst.

Öt milliárd frankkal emelik a kincstári bonokát Franciaországban. Párizsból jelentik: Flandin és Germain Martin interciójára a kamara 450—122 szavazattal elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely 5 milliárd frankkal emeli a kincstári bonok kibocsátását.

Védjegybitorlási per a temesvári törvényszéken. Temesvárról jelentik: Farkas István nagyváradi gyógyszerész védjegybitorlásért pert indított Schülhoff Jakab dettai szappangyáros ellen. Keresetében elmondta a gyógyszerész, hogy saját készítményül szappanját „Ipo” védjeggyel hozta forgalomba, amelyet nagymennyiségben rendelt meg a dettai szappangyárban. Időközben tudomására jutott, hogy a gyár sokkal olcsóbb kiállításba készítette ezt a szappant és ugyanezzel a védjeggyel hozta forgalomba. A temesvári törvényszék védjegybitorlásért 1000 lej pénzbüntetésre ítélte a gyár tulajdonosát és elrendelte a forgalomba hozott szappanok elkobzását. A nagyváradi gyógyszerész ezenkívül százezer lej kártérítésért pereli a dettai szappangyárost.

Építészeti hír. Deveseri Emil építész-mérnök társasága megszüntével régi egyéni cége alatt vállalt építkezéseket, tervezéseket, ellenőrzéseket. Ideiglenes iroda Str. Baba Novac 9 (uj iparkamara). Tel. 15. Bucuresti expozitura Str. Sft. Elefterie 14. Telefon 21-007.

Pusztít az amerikai áradás. Londonból jelentik: Az amerikai Washington tagállamban és a kanadai Brit-Kolumbia területén tartós esőzések áradásokat okoztak. Több város, köztük Vancouver el van zárva a külvilágtól. Az áradás husz emberéletet követelt áldozatul. A partvidéken tomboló viharban tíz hajó elsüllyedt. — Newyorki jelentés szerint a Mississippit áradása 18 ezer embert tett hajléktalanná. Élelmiszerszállítmányok vannak utban az árterület felé, ahol nagy az élelmiszerhiány. A fagyhullám közepnyugaton tovább pusztít. A halálos áldozatok száma meghaladja a kétszázat.

Ma, vasárnap a ROYAL-mozgóban:
LUBINSKA GRÓFNŐ TITKA
(Huszárok, Olga)
GUSTAV FRÖHLICH, Előre Tschecova.
Ez a világfilm vasárnap délelőtt 11 órakor is fut matiné helyárrakkal.

Meghalt Goga angol fordítója. Londonból jelentik: A külügyminisztérium nyugati osztályának főnöke, Allan Leeper tegnap meghalt. Leeper jól ismerte a román nyelvet, ő fordította angolra Goga Domnul Notar című színművét. Halála osztatlan részvényt keltett.

Uj igazságyügyi palota épül Temesváron. Temesvárról jelentik: Temesvár városa évek óta folytat tanácskozásokat, hogy a régi és már gyenge állapotban lévő törvény szék és tábla épülete helyett új igazságyügyi palotát építhessen. Az építéséhez szükséges 40 millió lej előteremtésére azonban mindezekig nem sikerült megoldást találni, bár a tárgyalásokba Temesvár városa a vármegyét és az igazságyügyminiszteriumot is bevonta. Néhány nappal ezelőtt az igazságyügyi palota építkezéseinek terve dűlőre jutott. A város és a vármegye vezetősége kölcsönösen állapodott meg abban, hogy 40 millió lej kölcsönt vesz fel a Banca Nationalától, amelyet a város és a megye területén kivetendő 0.25 százalékos pótdoból fognak visszafizetni. Az előzetes tárgyalások során már megtörtént a megegyezés arra vonatkozólag is, hogy a kormány az új pótdob-kivetést jóváhagyja.

Most légy okos

amikor meghittél már Késő.
Sedves időben legyen a
cipőödön vízhatlan és tartós
Palma Okma talp.

A Palesztinahivatal közleménye. Felkérjük mindazokat, akik hivatalunkhoz korábban interview-lapokat terjesztettek be és akiknek Palesztinában legális közeli rokonai vannak (testvér, szülő, sógor), hogy rokonaik pontos címét velünk sürgősen közöljék. Erdélyrészi Palesztinahivatal, Temesvár.

A nemzeti munka védelméről szóló törvény és a vállalati alkalmazottak kimutatásáról szóló miniszteri rendelet magyar fordítása és román szövege kapható dr. Manóca Fordító Irodába, Cluj, Memorandum 21. Ara 20, vidékre 30 lej.

Eltévedt revolvergolyó tízéves gyermeket ölt meg Temesváron. Tudósítónk jelenti: Megdöbbentő gyermektragédia játszódott le tegnap Temesvár egyik külvárosi negyedében. Lux József tíz éves kislány vele egykoru barátaival játszódozott. A kislány egyszerre megtántorodott és elterült az udvaron. Barátai előbb azt hitték, hogy csak tréfál, de amikor közeledtek hozzá, rémülten vették észre, hogy a kislány halántékából vész szivárog. Azonnal a gyermek szüleihez rohantak, akik a mentőkért telefonáltak. Az orvos azonban csak a beállott halált konstatalta. A boncolásnál kiderült, hogy Lux József halántékába Flobertpisztoly golyója fűródött. A nyomozás megállapította, hogy a szomszédos uca egyik házban Capatina Bobi tizenhat éves ipariskolai tanuló a ház kertjében célba lövöldözött és az egyik eltévedt golyó ölte meg Lux Józsefet. Capatina Bobit a rendőrség letartóztatta, a revolvert pedig elkobozta.

Giszkalay János irodalmi estélye Kolozsváron. A kolozsvári cionista helyicsoport a Wizo-val karöltve, február hó 7-én nagy irodalmi törvényszék rendez. Az irodalmi törvényszék tárgyat Giszkalay János kitaláló regénye: „Akiba csudálatos élete” képezi. Külön érdekessége az irodalmi törvényszéknek, hogy azon mint védő, maga az illusztris szerző fog szerepelni. Giszkalay Jánoson kívül még olyan nevek is szerepelnek az előadók között, mint Jámor Ferenc, a vád képviselője, Danzig Hillel, a könyv előadója. Így a legkiválóbb irodalmi erőkből fészveálgatott együttes bizonyára minden vartközásban biztosítani fogja az estély irodalmi értékét és sikerét. Előreláthatóan ez az irodalmi törvényszék egyedül álló lesz az eddigi irodalmi törvényszékek sorában.

Megszűnik a magyar külkereskedelmi hivatal. Budapestről jelentik: A magyar külkereskedelmi hivatal önállóságot megszüntetik s beolvastják a kereskedelmi minisztériumba. Ugyanekkor a minisztériumot kettéválasztják s külön iparügyi minisztériumot szerveznek. Az új minisztérium működését a következő költségvetési év elején kezdi meg.

Jubiláio zsidó internatus. Aradról jelentik: A napokban lélekemelő ünnepség közepette ülte meg a Steiner Jakab vezetése alatt álló zsidó leány internatus fennállásának 25 éves évfordulóját. A jubileum alkalmából az internatus számos volt és jelenlegi növendéke házi ünnepélyt rendezett, amelyen lelkesen ünnepelték Steiner Jakabot és nejét.

Tizenhárommillióval fokozódott az angol széntermelés. Londonból jelentik: A széntermelés a múlt év folyamán 13 millió tonnával 221 millióra emelkedett. A többtermelés a Svédország, Norvégia, Izland, Dánia és Finnország felé megnövekedett export tette szükségessé.

A máramarosszigeti Joung Wizo folyó hó 13-án tartotta meg rendes havi kultur-estélyét a Joung Wizo otthonban. Lébi Helenke, igen élvezetes és szépen feldozgott előadását olvasta fel Arthur Ruppineról, kiemelve a nagy írónak Palesztinai kolonizáció kérdésében kifejtett nagy tevékenységét. Majd dr. Fried Abraham a ZsNSZ helybeli elnöke szolt hozzá az előadáshoz, ismertette Palesztina mai kolonizációs és gazdasági helyzetét és részletesen kifejtette a cserfilit kérdést. Február 2-án, szombat este 9 órai kezdettel, renneizi nagyszabású tea-estélyét a szigeti Joung Wizo, melynek érdekében a kellő propagandát már beindította.

SPORT

A vigaszdíj döntőjét játsszák ma a jégbokki világbajnokságban

Davosból jelentik: A vasárnapi döntőmérkőzésekre való tekintettel pénteken csak a vigaszdíj-mérkőzéseket folytatták. Eldöntésre került a Németország—Románia mérkőzés, melyet a németek nyertek 3:0 arányban. Lettország—Hollandia 7:0 arányban és végül a Magyarország—Lengyelország mérkőzés, mely 1:1 arányban eldöntetlenül végződött. Ilyenformán a döntőért játszik Németország, ellenfele vagy Magyarország, vagy Lengyelország lesz. Németország ellenfelét sors húzta, esetleg a mérkőzésnek újrajátszásával döntik el.

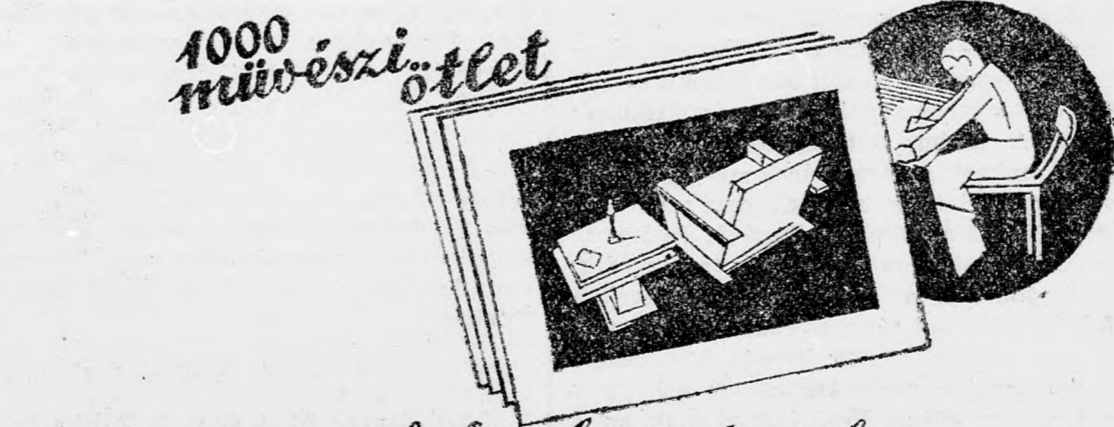
90 méteres síugrás Amerikában. Newyorkból jelentik: Sált Lake Cityben pénteken csak a norvég síugró hivatalos mérők előtt 90 méteres ugrással nyerte az ottani siversenyét.

Károly király a nemzetközi hokkiszövetség dísztagja. Davosból jelentik: A nemzetközi hokkiszövetség Károly román királyt dísztagjává választotta.

St. Moritz. Európa férfi műkorcsolyóbajnokságát Karl Schaeffer nyerte. A párosban Európában a német Herber—Payer pár lett. A női egyesben a legtöbb esélye Sonja Hennie-nek van.

Amerika gyorskorcsolyázó bajnokságát Schröder olimpiai bajnok nyerte.

Az osztrák-magyar gyorskorcsolyázóverseny befejezést nyert és azt az osztrákok nyerték 438.545 ponttal, szemben a magyarok 485.935 pontjával.

kell az izléses lakás berendezéséhez
Kérjen ajánlatot tőlünk s mi megteremtjük
Önnek az igazi otthont, amire mindig vágyott

SZÉKELYÉS RÉTI

BUTORGYÁR R. T.,
TÁRGUMUREŞ-BRAŞOV-BUCUREŞTI.

UJ KELET Legújabb hírek

Mi lesz a lejjel?

Az uralkodó elnökleite alatt ül össze a kormány gazdasági bizottsága

Lehetséges-e még a béke a nemzeti parasztpárt szemben álló frakció között. A Dreptatea a kormányon belüli nézeteltérésekről

Bucaresti-Bukarest, január 26. (Az Uj Kelet tud.) A belpolitikai helyzetet részint a kormány egyre növekvő gazdasági és pénzügyi nehézségei, részint pedig a nemzeti parasztpárton belüli ellentéték napról-napra zavarosabbá teszik. A Dreptatea, a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja, megdöbbentő adatokkal szolgál annak bizonyítására, hogy a külkereskedelmi és a valutáris helyzet távolról sem mondható a legideálisabbnak. A lap szerint a kormány újból honosítani kívánja a kontingentálási rendszert. „Slavescu pénzügyminiszter — írja a Dreptatea — Manolescu-Strungának a kormányból való eltávolításán dolgozik. Strunga memorandumokat szerkeszt Slavescu ellen. Utóbbi szerint a külkereskedelmi rendszer ártott a pénzügyeknek. Strunga szerint a pénzügyminiszter téves politikája árt az általános gazdasági helyzetnek.”

Megint a kontingentálás „Csak így történhetik az meg, hogy még életbe sem léptették a jelenlegi kontingentálási rendszert, máris annak módosításán dolgoznak. Az 1934-es külkereskedelmi mérleget mindenekelőtt is az juttatta mai siralmas helyzetébe, hogy importőrök és exportőrök egyaránt teljes bizonytalanságban éltek egy esztendőn keresztül. A mezőgazdaság, a kereskedelem és az ipar nem bírta el egy újabb kísérletet. Manolescu-Strunga, aki elsősorban felelős a mai helyzetért, minden erejéből harcol, hogy tárcáját megtarthassa. És mert Slavescu pénzügyminiszter az, aki a körülötte teremtett kedvezőtlen atmoszférának tulajdonítja, Strunga a pénzügyminiszterre tojja a felelősséget, aki szerinte hagyta magát a Banca Nationalától vezetett a lej illuzórius stabilitásának védelmében...”

A nagy kérdés, amely most megoldásra vár: a külkereskedelmi egyensúly helyreállítása, megfelelő költségvetés összeállítása az elkövetkező évre és ezekkel együtt, illetőleg ezeknek alapján a román valutával szembeni bizalom helyreállítása. A liberális kormány programatikusan lekötötte magát a lej stabilitásának megvédéséhez. Kormányakciójában nem is tehet egyebet, minthogy igyekezik felvenni a harcot azon okok ellen, amelyek oda vezetnek, hogy a dollárnak zugzósságában 155-160 lej, a francia franknak 12 lej az ára és akadnak, akik az angol fontért 300 lej is elkérnek. Ennek az akciónak sikerétől függ ezuttal a liberális kormány sorsa is.

A nagyszabású „béke”

Mihalache ezalatt kétségbeesetten igyekezik a nemzeti parasztpárt egységét megőrizni. A párt végrehajtóbizottságának pénteki ülésén megsemmisítették a kizárási határozatot, amelyet a nagyszabású párttagozat Tilea elnökleite alatt több Maniu-párti politikus ellen hozott. A maniuisták küldöttsége előtt Mihalache kijelentette, hogy a kizárási tagok nem követték el a felelőséget és az elnöki tanács a kizárást csak azért hozta, mert a párt alapszabályai ellenére történtek, semmiféleképpen tekintik. Ez még távolról sem jelenti azt, mintha a két frakció között állva, Mi-

halache a Maniu-pártiak javára billentette volna a mérleget. Ez legfeljebb azt jelentheti, hogy Mihalache okot talált egy intézkedés megsemmisítésére, amelynek formáságai nem voltak a legteljesebb rendben. A határozat, amelyet a vezetőség hozott, amúgy sem alkalmas arra, hogy a békét helyreállítsa. A nagyszabású maniuista frakció határozati javaslatot szavazott meg, amelyben szokatlannul éles hangon tiltakozik Tileanek Maniu ellen intézett támadásai ellen és dicsőíti Maniut, „a tisztalelkű férfit és a román nemzet nemes aspirációjának mártírját”.

Egészen természetes, hogy ilyen körülmények között aligha képzelhető el valamelyes együttműködés a két frakció hívei között. Tilea nagyszabású beszéde a döntő harc kezdetét jelenti és egyelőre e harc kimenetelét teljesen bizonytalan.

Két új kormánypárti mandátum
Csütörtökön tartották meg a részleges választásokat a Caracal és Alsófehér megyék-

ben megüresedett szenatori mandátumokra. Alsófehér megyében Valer Roman dr. munkügyi alminiszter 710 szavazatot kapott a nemzeti parasztpárti jelölt 541 szavazatával szemben. Caracalban ugyancsak a kormány jelöltje győzött: Constantin Dimitriu volt közlekedésügyi miniszter, akire 8522 szavazatot szavaztak, a nemzeti parasztpárt 5619, Argetoianu 2934, a georgisták 2339 és a gogisták 1405 szavazatot kaptak. Dimitriu szenátorrá való megválasztása folytán Dombavita megyében megüresedik a képviselői mandátum, amelyet eddig betöltött. Valószínű, hogy Dimitriut a szenátus elnökévé fogják megválasztani.

Bucaresti-Bukarest, január 26. A Vesteá értesülései szerint a kormány gazdasági bizottsága, amelynek legközelebbi ülésére a külkereskedelmi rendszer és a román valuta kérdésével fognak foglalkozni, az uralkodó elnökleite alatt fog összejúlni.

A következő műsor a Royal Mozgóban: L'ORDONANCE (A tisztiszolga)

Göring varsói utjától függ az angol-francia tárgyalások sikere

Lengyelország és Németország aláírja a keleti paktumot? Macdonald egyik bizalmasa Berlinben Hitlerrel tárgyal

Anglia közvetít Franciaország és Németország között

London, január 26. Az angol-francia tárgyalások, amelyek február elsején kezdődnek meg, az egész külpolitikai életet a feszült várakozás levegőjével töltötték meg. Három metropolis államférfiai között folynak a kulisszámögötti tárgyalások, amelyek az utóbbi évek egyik legnagyobb horderejű diplomáciai lépését előzik meg. Londonban az óvatosságot és tartózkodó diplomáciát élel még a megszokottnál is szűkebb keblű az információk szolgáltatásában. A lapok nagy óvatossággal kezelik az angol-francia tanácskozásokat és e pillanatban nagyobb súlyt fektetnek azokra a szinten nem hivatalos jelleggel folyó megbeszélésekre, amelyeket Berlinben angol és német politikusok vezetnek. Felbukkant azonban az a hír is, hogy ezeknek a tárgyalásoknak jellege hivatalos. A lordok házában egyik jelentős tagja, aki Macdonald jóbarátja és ismert pacifista politikus, Berlinben tartózkodik. Ez a politikus az angol kormány nevében folytat politikai tárgyalásokat Berlinben.

A francia követelések

Az angol-francia tárgyalások elé még nehézséget gördít Franciaországnak az a kérése is, mellyel a francia-német határ védelmére több biztosítékot követel. Franciaország kérései vonatkoznak a leszerelési konvenció, valamint Ausztria függetlenségének biztosítására is. Az a vélemény alakult ki, hogy Franciaország még abban az esetben is aláírja a keleti paktumot, ha Lengyelország és Németország az aláírást megtagadná. Franciaország keresztülviszi

azt a tervét is, hogy a kétéves katonai szolgálatot bevezeti.

Göring varsói útja

Az angol-francia tárgyalások szempontjából is rendkívül fontosá válik Göring varsói útja, mert megtörténhetik, hogy ez a tárgyalás megváltoztatja Lengyelország és Németország magatartását a keleti paktummal szemben. Ugy hirtlik, hogy Göring feltétlenül felveti a lengyel kormányférfiak előtt a keleti egyezményrel szemben eddig elfoglalt álláspont revíziójának gondolatát. Ugyanakkor katonai vezetőkkel is tárgyalásokat folytat Göring, akinek látogatását a német hivatalos iroda még mindig magánjellegűnek minősíti. Ezzel szemben a párizsi lapok megállapítják, hogy Göring látogatása nemcsak hivatalos jellegű, de demonstrációul is szolgál: a német külpolitikának ugyanis most újra bizonyítania kell, hogy Németország nem áll elszigetelten.

Hitler és Beck nyilatkozatai

Varsó, január 26. A Gazetta Polska berlini tudósítója megintertvujvolta Hitler, aki a következőket mondotta: A nemzeti szocializmus visszautasítja az elnemzetlenítést. Nem akarjuk követni az elmúlt századok folyamán elkövetett hibákat. Egyike legfőbb törekvéseinknek, hogy tisztázzuk a német és lengyel népek közti kapcsolatokat. A német politika irányvonalával kapcsolatban a Führer kijelentette, hogy Né-

metország békében akar élni összes szomszédjaival és kész mindent megtenni ennek érdekében. De Németország semmiesetre sem mondhat le a jogegyenlőség elvéről. Egy év letelte után örömmel állapítom meg, hogy a lengyel-német kapcsolatok megváltoztak, amivel sikerült megcáfolnunk a tévhitet, hogy a két ország közti ellenségeskedéseknek öröklött jellege van. Dacára azoknak a nagy nehézségeknek, melyek országaink között fennállanak, együtt kell működünk ösztönösen és az európai civilizáció javára. A mai nap feljogosít arra, hogy higgyek vágyunk teljesedésben, megvalósulásában.

A Hitler-nyilatkozattal egy időben Beck lengyel külügyminiszter a Völkischer Beobachterben közöl cikket, amelyben a lengyel-német egyezmény jelentőségét emeli ki. Egy évvel ezelőtt — írja a lengyel külügyminiszter — olyan utra lépett a két ország, amely az egymás közötti megértés és az általános béke felé vezet.

Szabad egyenruhát viselni saarvidéki zónában

Berlin, január 26. Bürkl, Hitler saarvidéki megbízottja, felfüggesztette annak a rendelkezés hatályát, mely a Saar-terület határos zónában november elsején a roham- és védőosztágos egyenruhaviselést tiltotta be. A saarvidéki határozatában Hitlerék azért rendelték el az egyenruha-tiltatást, mert külföldi körökben az az hír terjedt el, hogy a hitleristák a népszavazás előtt törvénytelen uton akarnak behatolni a Saar-területre és a hatalmat magukhoz keríteni.

Ujabb szocialista felkelés készül Spanyolországban?

Madrid, január 26. A lapok szenzációs híreket közölnek a spanyol szocialisták készülődéséről. Alitól Indalecio Prieto vezetésével Párizsban bizottság működik, amely újabb felkelést készít elő Spanyolországban.

A nemzeti munkavédelmi törvény 7. paragrafusa alapján szükséges bejelentési úrlapok, melyek február hó 1-ig közvetlenül az ipar és kereskedelmi minisztériumba be kell küldendők. Boros papírkereskedésben beszerezhetők.

Halálozás. Özv. Grün Pálné szül. Stamberger Amália életének 83-ik évében, szombaton reggel elhunyt. Temetése vasárnap délután fél 3 órakor a Chebra Kadisa halottasházából lesz (Hosszu ut) Str. Londrei.

Orvosok, mérnökök, gyárok!

Minden magyar, német, francia, angol folyóirat és könyv megrendelhető és elfizethető Lepage-nál Cluj. A lapokat közvetlenül kapja a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól Cluj, jelezve, mely szakma érdekli.

CENZURAT

Ár: 10.000
No. 224713/929.

16. Telefon: 9-77. E. Havonta 110, negyed évre 600, egész évre 1000. Földre: Havonta 2, fél évre 12, egész évre 24. A díjazás díjazás az UJ KELET az erdélyi politikai és gazdasági életünk megjelölésével.

A miniszter a gazdasági

M b st

Bucaresti-Bukarest, Kelet tud.) Hétfőn a gazdasági koronatanácsban összehívta. Tata valamint a kormány Slavescu pénzügyminiszterrel Strunga ipari és kassza földművelésügyi miniszterrel közlekedésügyi miniszterrel részt az uralkodó elnöki tanácskozásán, melynek gazdasági és pénzügyi megformulása tényleg mutatózó bizottságának felállításáról szólt. A koronatanács tanárait, mint úgy Tatá mint Slavescu pénzügyminiszterrel, magas lánzal betöltötték még néhány más tanács elhatalosítását a kormány felelős iránítással, hogy a feladatokat helyszínen kapják, nem halas, hogy visszahatásokat éreznék az ország.

Az adott körülmények között négy kérdés vár az országra:

1. A jelenleg folyó deficitjeinek fedezése.
 2. A jövő évi költségvetés tervezése, új jövedelmek kiadások.
 3. A termelés és eladások fokozása, amely a deviza szerzését tengeti.
 4. A külkereskedelmi kapcsolatokon, a lej stabilitásának fenntartásán.
- A beavatottak számára a román valuta — három hónap során tárgya lett. Bár a lej a stabilizációs akcióval a zugforgalomban a 60 százalékos árkülcsőre állt. A dollár, a svájci frank és a kat értek el, mint az infláció idején. Ez nem maradt követő földi áruforgalomban, valamint az áruk árak kezdett megnyílni. Az áruk mindenesem emelkedtek, annak dacára a legfeljebb reggeli tolt le a külföldi áru forgalomban történt és laikusok egyaránt kérdést: hogyan és ez a baisse-spekuláció, melynek a törvény aranyfedeztetéshez nem Nationala és a bankesztendő óta változó riál mozog. Az ok mely ország valutájának indokoltá teszik, a táson kívül, hogy F